

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^e JAARGANG

WOENSDAG 20 AUGUSTUS 1930

No. 764

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.

19 AUGUSTUS 1930.

Er heerschte op de geldmarkt deze week een flauwe
stemming. De vraag naar geld was opnieuw inge-
krompen; vooral voor callgeld was de vraag zeer ge-
ring. De callrente zakte dan ook verder in en tenslotte
was er voor 1 pCt. en ook wel voor $\frac{1}{4}$ pCt. geld ver-
krijgbaar. Ook de prolongatierente liep terug; geopend
op 2 pCt. werd Vrijdag $1\frac{3}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ pCt. en gisteren $1\frac{1}{2}$
à $1\frac{1}{4}$ pCt. genoteerd. Alleen de rente voor particulier
disconto onderging geen verandering. Vraag en aan-
bod wogen vrijwel tegen elkander op en regelmatig
werd voor $1\frac{1}{2}$ à $1\frac{13}{16}$ pCt. verhandeld.

* * *

De Minister van Financiën stelt voor het eerst
sedert April weder een inschrijving open op schatkist-
papier op Donderdag 21 Augustus a.s. Aangeboden
worden f 35 miljoen 3- en 6-maandsbiljetten en 4 pCt.
Schatkistbiljetten met een looptijd van één jaar.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft
ditmaal weinig veranderingen van beteekenis te zien.
De post binnenlandsche wissels is een weinig hoger,
de belceningen zijn daarentegen met ruim f 1 milli-
oen teruggedaan. De rekening van het Rijk wijst geen
verandering aan; het renteloos voorschot blijkt op het
maximum van f 15 miljoen te zijn blijven staan, ter-
wijl geen schatkistpapier rechtstreeks bij de Bank is
ondergebracht. De post papier op het buitenland is
met ruim f 80.000 iets hoger dan op den vorigen

weekstaat; de diverse rekeningen onder het actief ge-
ven evenwel een verlaging aan, en wel van bijna
f 700.000. De metaalvoorraad verminderde met ruim
f 500.000 voornamelijk uit hoofde van afgifte van zil-
veren munt.

De bankbiljetten in omloop daalden met bijna f 9
miljoen. De saldi in rekening-courant van anderen
stegen met ruim f 6 miljoen. Het beschikbaar me-
taalsaldo noteert ruim f 500.000 hooger. Het dek-
kingspercentage bedraagt ruim 50.

* * *

De ruimere geldmarkt heeft tenslotte op de wissel-
markt toch haar invloed doen gelden. Niettegenstaan-
de de vastere tendens, heerschte er een onprettige
stemming en ging er slechts heel weinig om. Ponden
zijn van 12.08 $\frac{1}{2}$ tot 12.09 $\frac{1}{2}$ 'ogelopen, terwijl Dol-
lars van 2.4796 op 2.4820 kwamen. Dollars tegen Pon-
den noteerden de geheele week ca. 4.8715, met even
een kleine stijging tot 4.8703. De vastheid van onze
hoofddeviezen heeft natuurlijk ook de overige devie-
zen beïnvloed; zij waren bijna alle hooger. Marken
stegen van 59.25 tot 59.29 (Ponden tegen Marken
20.39 $\frac{1}{4}$) Zwitsersche Francs 48.25 $\frac{1}{2}$ tot 48.28 $\frac{1}{4}$.
Slechts de Spaansche Peseta heeft zijn daling onver-
minderd voortgezet; van 27.40 kwam de koers op 26.—.
Op het allerlaatste oogenblik ontstond plotseling eeni-
ge vraag, waardoor de koers weder tot 27.55 opliep.
Argentijnsche Pesos zijn aanvankelijk na 91 $\frac{1}{2}$ scherp
teruggelopen, en noteerden zelfs een oogenblik onder
de 90; het slot was wederom iets beter op 90 $\frac{1}{2}$. Rio,
dat zich eerst tamelijk wel heeft kunnen handhaven,
is op het eind van de week plotseling gedaald tot 25.
Yen noteerden 1.22 $\frac{1}{4}$. Rupees: 89 $\frac{1}{4}$.

Door de hoogere wisselkoersen zijn ook de termij-
nen weder ingezakt. Een en driemaands Ponden no-
teerden tenslotte resp. $\frac{3}{8}$ — $\frac{5}{16}$ en $\frac{5}{8}$ — $\frac{9}{16}$ d. onder
den contanten koers; Dollars op deze termijnen waren
2—4 en 9—11 punten boven den koers. Contante Mar-
ken tegen termijn waren gezocht; slot voor de ter-
mijnen: 4 $\frac{1}{2}$ —4 en 9 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ c. disagio.

LONDEN, 18 AUGUSTUS 1930.

Volgens verwachtingen bleef de geldmarkt geduren-
de de laatste week ruim van beschikbare saldi voor-
zien, zoodat daggeld alle dagen goedkoop bleef. We-
gens de vacaties heerscht een algemeene stilstand.
Disconto is iets gedaald, terwijl 3 maands bankaccep-
ten 2 $\frac{1}{4}$ pCt. noteerden. Dollars noteeren 4.87 $\frac{5}{16}$; Guldens 12.09.

DE EUROPEESCHE STATENBOND.

De antwoorden, die thans aan de Quai d'Orsay ontvangen zijn van alle Staten in Europa, die leden zijn van den Volkenbond, op het tot hen door de Fransche Regeering gerichte verzoek om ter gelegenheid van de September-vergadering van den Volkenbond een nauwere aaneensluiting of Federatie te bespreken aan de hand van een door de Fransche Regeering opgesteld schema, zijn eigenaardig in hun verscheidenheid, doch meer beteekenend waar zij met elkander overeenstemmen.

Zonder uitzondering juichen allen de hernieuwde poging toe van Briand en zijn Regeering ter bevestiging van een algemeene — althans Europeesche — vrede. Zonder uitzondering zijn alle van meening, dat een proefneming zooals door Frankrijk wordt voorgesteld geen soevereiniteitsrechten mag aantasten en niet mag geschieden buiten den Volkenbond, of anders dan onder de vleugelen van die Genèveesche, internationale regeling.

Het is een teekenend verschijnsel, dat tien jaren na het tot stand komen van het Vredetractaat, zonder dat er in eenig opzicht onderling overleg is gepleegd, van de verschillende Europeesche Staten niet één verlangt den Volkenbond eenige schade toe te brengen, dezen uit te schakelen of te verzwakken, of zich zelfs veilig acht om buiten de door het Parijsche Tractaat gestelde grenzen van het Covenant iets te ondernemen, dat aan de daarin neergelegde voorschriften zou kunnen te kort doen. Zelfs Duitschland, dat de door Briand geboden gelegenheid aangrijpt om aan het Vredetractaat te tornen, sluit daarvan de constitutie van den Volkenbond uit. Bij alle critiek, die Briand van vriend en vijand heeft en nog zal moeten hooren op zijn met haast jeugdigen overmoed in de politieke arena geworpen vredesidee, is dit eenstemmig refrain van de concurrerende en elkander afgunstige partijen het meest bemoedigende gevolg, dat aanspoort tot het voortgaan op den eenmaal ingeslagen weg.

Briand heeft zelf in het Memorandum van de Fransche Regeering verklaard, dat „il ne s'agit nullement de constituer un groupement européen en dehors de la Société des Nations, mais au contraire d'harmoniser les intérêts européens sous le contrôle et dans l'esprit de la Société des Nations”, doch hij laat er onmiddellijk op volgen „en intégrant dans son système universel, un système limité, d'autant plus effectif”. Wat hij verstaat onder zijn „système limité, d'autant plus effectif”, blijkt duidelijk uit het uitgewerkte plan, dat aan de Staten werd voorgelegd en dat hen — en niet ten onrechte — onmiddellijk wantrouwend stemde. Het denkbeeld van een nieuw systeem, dat meer effectief is dan de Volkenbond geeft allerminst zekerheid, dat dat nieuwe systeem niet veel verder zal gaan dan de Volkenbond en zal staan — niet onder den Bond — doch daarnaast en misschien veel krachtiger zich als zelfstandig lichaam zal ontwikkelen dan de Volkenbond, die daardoor in zijn macht en invloed zou lijden.

De vrees voor ondermijning van dit eenige houvast bij de internationale verstandhoudingen toont aan, welke waarde gehecht wordt aan de jaarlijks weerkomende gelegenheid om in Genève met elkander van gedachten te wisselen, aan de organisatie van den Bond, zoowel als aan de mogelijkheid om uitvoering te geven aan de aldaar genomen besluiten. Meer toch is in wezen de Volkenbond niet. Machtsoefening kan van den Bond niet uitgaan, al was het maar alleen, omdat zulks in strijd zou zijn met de soevereiniteitsidee, waaraan de verschillende Regeeringen krampachtig vasthouden en — zooals ook nu weer blijkt uit de gezamenlijke antwoorden — waaraan in geen enkel opzicht getornd mag worden.

Hoewel niet in ieder antwoord in detail vermeld, zoo blijkt toch dat algemeen gevaar wordt gezien in het scheppen van een nieuwe organisatie met een voorzitter en een uitvoerend comité, doch vooral met

INHOUD.

Blz.

DE EUROPEESCHE STATENBOND door <i>Mr. W. Roosegaarde</i>	
<i>Bisschop</i>	742
De Zeerecht-Conferentie te Antwerpen door <i>Mr. H. E. Scheffer</i>	743
Speculatie en beurs-crediet door <i>E. Henny</i>	746
De Rijksmiddelen	748
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De nieuwe Belgische muntwet door <i>Dr. G. Eyskens</i>	749
AANTEKENINGEN:	
Het afbetalingsstelsel in de Vereenigde Staten....	750
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	751
BOEKAANKONDIGINGEN:	
J. de Keuster: <i>La concurrence entre les trois grands ports nord-européens: Hambourg, Rotterdam, Anvers</i> , bespr. door <i>C. Vermeij</i>	752
MAANDCIJFERS:	
Statistisch overzicht van den economischen toestand van Nederland	753
Overzicht der Rijksmiddelen	754
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	754—760
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

een afzonderlijk Secrétariaat, dat spoedig zou leiden tot dubbelen arbeid en jalousie, een artikel, waaraan in Genève toch reeds weinig gebrek schijnt te bestaan.

Duidelijk wordt dit punt geanalyseerd in het antwoord van België en (hoewel minder uitvoerig) in het antwoord van Engeland. Door beiden wordt de aandacht gevestigd op den zuiver Europeeschen arbeid, die door den Volkenbond in de afgelopen jaren reeds is verricht.

Door België wordt herinnerd aan de actie voor een gezamenlijk optreden ter verbetering van den economischen toestand van Europa in het voorjaar van 1930.

„Une première conférence fut prévue pour une date rapprochée. Convoquée par le Conseil de la Société des Nations, elle se réunit en février à Genève. Elle avait essentiellement pour objet l'état des échanges commerciaux en Europe. Tous les Etats européens, membres de la Société des Nations, y participèrent et, seuls des autres continents, trois Etats s'y firent représenter. Deux actes sortirent de ses délibérations. Seuls les Etats Européens y apposèrent leurs signatures. A titre de mesure préliminaire, le premier tendait à établir en Europe une stabilité temporaire des accords commerciaux et des tarifs douaniers. Le second fixe le programme des négociations collectives que les vingt-trois Etats signataires ont convenu d'entreprendre à la faveur de l'apaisement que doit favoriser l'accord précédent. Ces négociations auront pour but de réaliser une coopération plus étroite entre Etats européens, d'améliorer le régime de leur production et de leurs échanges, d'élargir leurs marchés. Elle se poursuivront sous l'autorité de la Société des Nations et avec le concours de son organisation économique.

„L'expérience ainsi entreprise fournit dès maintenant un précieux enseignement. Elle révèle que le principe d'universalité sur lequel repose la Société des Nations ne fait point obstacle à ce que les Etats européens étudient de concert les problèmes qui les concernent particulièrement et s'efforcent d'instaurer entre eux une coopération plus étroite. Elle montre aussi qu'une entente européenne peut se réaliser dans le champ d'action des organismes existants”.

Door Groot-Brittannië wordt er aan herinnerd, dat het Gezondheidscongres te Warschau in 1922 en de reconstructie van Oostenrijk en Hongarije (om zich tot enkele voorbeelden uit vele te bepalen) „were matters of European interest and concern and yet were effectively dealt with by the existing machinery of the League”.

Als de bestaande organisatie in staat is zulke zuiver Europeesche belangen te behartigen en in het rechte spoor te leiden, waarom zou het dan noodig zijn een afzonderlijk lichaam in het leven te roepen met een afzonderlijke organisatie, die slechts leiden kan tot naïjver en versnippering van krachten.

Uit de algemeene instemming met de poging tot Europeesche toenadering blijkt, dat Briand met zijn historische rede in September 1929 den polsslag gevoeld heeft van de Europeesche samenleving. Met karakteristiek Fransch enthousiasme is hij echter den

drang van het oogenblik vooruitgelopen en heeft in zijn fantasie visioenen gezien, die als zoodanig kunnen worden gewaardeerd, doch waarvan de verwezenlijking althans op dit oogenblik niet tot de historische waarschijnlijkheden behoort.

De drang van het oogenblik is te consolideeren, wat zich in den boezem van den Volkenbond langzamerhand heeft ontwikkeld en de acties van den Bond ten opzichte van vraagstukken, die van zuiver Europeeschen aard zijn, te concentreeren en in bepaalde banen te leiden. Op die wijze is er weinig kans op het laedeeren van soevereiniteitsideeën, omdat men blijft binnen het kader van den Volkenbond, voor wien alle Staten gelijk zijn en waarvan de werkring zich bepaald tot het doen samenwerken van soevereine Staten als leden van den Bond.

In het door Briand uitgedachte stelsel wordt eerst een geraamte opgetrokken van formeelen aard, dat daarop wordt ingevuld met een materiele werkring door het bepalen van onderwerpen, die door den formeel gevormden federatieven Bond kunnen worden behandeld.

Wanneer — inplaats van dezen kunstmatigen opbouw op den voorgrond te stellen — de zaak eens ware omgekeerd, m.a.w. indien er bepaald werd, dat de bestaande Volkenbond of diens Raad het van de onderwerpen, die zijn aandacht vereischen, zelf zou laten afhangen of zij door hun beperkt karakter en zuiver Europeesch belang in de allereerste plaats ter overweging dienen te worden voorgelegd aan de Europeesche Staten, dan zou gevoegelijk door den Raad of door den Volkenbond zelf een Europeesche commissie kunnen worden benoemd, waarin de afgevaardigden van alle Europeesche Staten zitting hadden en waarheen dergelijke onderwerpen allereerst zouden worden verwezen ter fine van advies.

Groot Brittannië heeft begrepen, dat, juist in dien van alle formaliteiten vrijen vorm, de mogelijkheid schuilt van een ongekunsteld samenbrengen der Europeesche Staten ter overweging en bespreking van gemeenschappelijke belangen. De Engelsche Regeering is overtuigd,

„that it would be possible, perhaps by establishing European Committees of the Assembly, of the Council and of the technical organisations of the League, or perhaps in other ways, to create whatever machinery is required for promoting closer European cooperation without incurring the risks and difficulties which a system of new and independent institutions might involve”.

Deze meening wordt gedeeld, behalve door België, ook door Denemarken, Zweden, Noorwegen, Oostenrijk, Polen en Joego-Slavië.

Frankrijk is te hard van stapel geloopt, hetgeen door de meer sceptische leden van den Volkenbond wordt ingezien. Wanneer als uitkomst van de algemeene besprekingen in September 1930 kan worden verkregen, dat de werkwijze van den Bond en/of den Raad in dezen zin wordt gewijzigd, dat voortaan geen voorstel van een specifiek Europeesch karakter — hetzij het een verschil betreft tusschen twee of meer Europeesche Staten of een belangengemeenschap binnen de grenzen van Europeesche Staten, of de oplossing van een economisch vraagstuk, dat alleen voor Europeesche Staten geldt of hetzij politiek of economisch binnen de grenzen van de Europeesche Staten beperkt blijft — door den Raad of den Bond zal worden behandeld zonder dat in de allereerste plaats daarover het advies zal zijn ingewonnen van een commissie bestaande uit afgevaardigden van alle Europeesche Staten, dan worden vanzelf de Staten van Europa er toegebracht om vraagstukken, die Europeesche belangen raken, gezamenlijk onder de oogen te zien en te bespreken.

Welke die vraagstukken zullen zijn en of zij een politiek of economisch karakter zullen dragen, zal de tijd leeren. Het is onnoodig om daarop vooruit te loopen evenals het onpractisch is zich van tevoren over de inrichting van een dergelijke commissie het hoofd te breken.

Is het eenmaal mogelijk vraagstukken te stempelen als Europeesche vraagstukken en deze dan commissoriaal te doen behandelen door de gezamenlijke afgevaardigden van alle Europeesche leden van den Volkenbond, dan eerst is de grondslag gelegd voor een samenwerking van Europeesche Staten als zoodanig. Blijkt uit het commissoriaal samenkomen van de afgevaardigden der Europeesche leden van den Volkenbond (met of zonder assumptie van anderen), ter bespreking van concrete vraagstukken, dat er inderdaad specifiek Europeesche belangen bestaan, die gevoegelijk voor dergelijke overwëging geschikt zijn en daardoor tot oplossing kunnen worden gebracht, dan is vanzelf de weg aangewezen voor een verdere regeling daarvan en voor een systematisch samenkomen ter ontwikkeling en opbouw van wat in den loop der tijden zal blijken noodig en wenschelijk te zijn.

Langzaam aan, dan breekt het lijntje niet. Het denkbeeld van Europeesche samenwerking is sympathiek, doch evenzeer als de Volkenbond en het Internationale Hof empirisch zijn begonnen en opgebouwd, zoo zal het van de voorzichtige steenlegging in September 1930 afhangen of er immer van een deugdelijke samenwerking der Europeesche Staten sprake kan zijn en of deze werkelijk kan leiden tot iets blijvends en tot een eenmaal machtig geheel.

Mr. W. ROOSEGAARDE BISSHOP.

Londen, 13 Augustus 1930.

DE ZEERECHT-CONFERENTIE TE ANTWERPEN.

Tot de gebieden van het recht, waarop sinds lang naar internationale unificatie gestreefd wordt, behoort het zeerecht. Dit ligt voor de hand, want nagenoeg iedere uitoefening van de zeevaart brengt schip en lading onder de werking van het recht van tal van landen en deze rechtsverscheidenheid geeft in de praktijk voortdurend tot moeilijkheden aanleiding. In een zoo bij uitstek internationaal bedrijf als de scheepvaart openbaarde zich dan ook reeds vroeg een drang naar gelijkmaking van de het bedrijf in verschillende landen beheerschende rechtsregelen; te meer aanleiding bestond voor dit streven, omdat reeds van nature het zeerecht der meeste landen enkele bijzondere kenmerken gemeen heeft en dus een basis van gelijkvormigheid in sommige opzichten aanwezig was.

Met het speciale doel unificatie van het zeerecht te bevorderen werd in 1896 in het leven geroepen het Comité Maritime International, dat in zijn samenstelling uit rechtsgeleerden naast bij de scheepvaart betrokken personen (reeders, assuradeuren, dispatcheurs e.d.) een waarborg vindt, dat geen ander werk wordt gedaan dan waaraan de behoefte in de praktijk is gebleken. De belangrijke arbeid door het Comité in den loop der jaren verricht heeft ten volle het genomen initiatief — destijds, toen internationale samenwerking nog tot de hooge uitzonderingen behoorde, pionierswerk — gerechtvaardigd. Tal van onderwerpen zijn successievelijk in behandeling genomen en men is er in geslaagd, na herhaalde besprekingen op regelmatig gehouden conferenties, betreffende een zestal onderwerpen conventies te ontwerpen, welke daarop nader zijn vastgesteld door de bekende diplomatieke Brusselsche zeerechtconferenties en voor ratificatie opengesteld. Deze conventies betreffen de volgende onderwerpen: aanvaring (1910), hulp en berging (1910), beperking van de reedersaansprakelijkheid (1924), regelen betreffende cognossemten (1924), scheepshypotheken en bevoorrechte schulden (1926) en immuniteit van staatsschepen (1926).

Is deze moeitevolle arbeid van vele jaren thans vruchtdragend gebleken, d.w.z. is internationale unificatie van die onderdeelen van het zeerecht, welke de conventies betreffen, bereikt? Het is deze vraag in hoeverre de conventies in de verschillende zeevarende landen in werking zijn getreden, welke het eerste punt van bespreking uitmaakte op de begin Augustus van

dit jaar te Antwerpen, de stad van zijn oprichting en permanenten zetel, gehouden 17e Conferentie van het Comité Maritime International.

Het in werking treden van conventies.

Uit de schriftelijk en mondeling uitgebrachte rapporten bleek opnieuw, dat slechts uiterst langzaam vorderingen gemaakt worden. De conventies betreffende aanvaring, hulp en berging van 1910 zijn thans nagenoeg overal in werking getreden en op dit stuk is dus internationale eenvormigheid bereikt. Slechts de Ver. Staten zijn niet toegetreden tot de aanvaringsconventie; omdat zij bezwaar hebben tegen de verdragsbepaling, dat indien de aanvaring het gevolg is van schuld van beide schepen, schade vergoed moet worden in evenredigheid aan het gewicht der wederzijds begane fouten, terwijl in Amerika regel is, dat in een dergelijk geval ieder schip voor gelijke schade aansprakelijk is. Van wijziging van dezen regel vreest men in Amerika verhooging van assurantiepremies. Dit ook te dezer Conferentie weer naar voren gebracht bezwaar werd door den Vice-President, Sir Leslie Scott, met een verwijzing naar de tegengestelde ervaring in alle andere landen krachtig bestreden. Het was echter duidelijk, dat ook in andere opzichten op dit gebied weinig medewerking van Amerika te verwachten viel.

Veel minder gunstig dan het resultaat behaald met de conventies van 1910, is de stand van zaken ten opzichte van de vier latere conventies.

Slechts België heeft — in vol besef van haar verantwoordelijkheid als geboortegrond van het internationaal zeerecht — alle vier conventies ingevoerd en wel tegelijkertijd bij de in het Staatsblad van 11 Jan. 1929 verschenen wetten. Dit voorbeeld is nog door geen der andere landen gevolgd.

Het best staan de kansen op internationale aanvaring voor de conventie in zake cognossemensbepalingen, de z.g. Hague Rules. Deze is ingevoerd in Groot-Brittannië in 1924 bij de Carriage of Goods by Sea Act, in Australië, Indië en in vrijwel alle Britsche Koloniën, terwijl ook Hongarije en Spanje geratificeerd hebben. De Scandinavische landen hebben een gemeenschappelijk wetsontwerp voorbereid, waarin de conventie is opgenomen. Dit ontwerp is thans in studie bij de organisaties van belanghebbenden. In de Ver. Staten schijnt eindelijk de tegenstand tegen de Rules van de zijde der bevrachters (in casu de Chicago Packers) overwonnen te zijn en aanneming van een desbetreffend wetsontwerp in de komende zitting van het Congres waarschijnlijk. In Frankrijk wordt nog strijd gevoerd over twee tegenstrijdige wetsontwerpen, waarvan het een de internationale conventie belichaamt, doch het andere enkele wijzigingen ten nadeele van den reeder bevat. In Italië is de nationale wetgeving (bij de wet van 19 Juli 1929) in overeenstemming met de conventie gebracht, het in werking treden wacht echter tot ook andere landen hiertoe overgaan. Duitschland wacht op de Scandinavische landen. Griekenland, Japan en Portugal verkeerden nog steeds in een stadium van voorbereiding. In het nieuwe Nederlandsche zeerecht zijn de Hague Rules niet opgenomen, maar toepassing van op de conventie gebaseerde cognossemensbepalingen is mogelijk gemaakt.

De conventies in zake reedersaansprakelijkheid en hypothecken en bevoorrechte schulden zijn behalve in België nog slechts in Denemarken (bij de wet van 27 Maart 1929) ingevoerd, de eerste bovendien in Portugal. Overeenkomstige wetgevingen zijn gereed in Italië, Noorwegen en Zweden. Het wachten is echter op hetgeen de andere landen doen en door de gedelegeerden van Duitschland en Italië werd met zoveel woorden gezegd, dat men verwachtte, dat Engeland voor zou gaan. Door Sir Leslie Scott werd hierop namens de Britsche Regeering de verklaring afgelegd, dat al het mogelijke zou worden gedaan om invoering van deze conventies in de Britsche wetgeving te verhaasten, het uitstel was gevolg niet van eenigen tegenstand tegen de conventies, maar slechts van de moei-

lijkheid voor het parlement beschikbaren tijd ter behandeling van deze zaak te vinden. In Frankrijk wordt invoering vertraagd door de algemeene herziening van het 2e boek van de Code de Commerce; de overige landen (waaronder Nederland) hebben nog weinig stappen in de goede richting gedaan, terwijl vaststaat dat de Ver. Staten niet voornemens zijn de conventies te aanvaarden.

Voor de conventie inzake immuniteit van staatschepen is de minste belangstelling; haar praktisch nut is ook — gezien het feit, dat slechts in de Ver. Staten, Canada en Rusland koopvaardischepen van Staatswege geëxploiteerd worden — geringer dan van de andere. België, Denemarken, Italië en Portugal hebben haar in de nationale wetgeving opgenomen. Griekenland en Zweden bereiden wetgeving voor, de andere landen (waaronder wederom Nederland) hielden zich nog afzijdig.

De Voorzitter van de Conferentie, de heer Louis Franck, van de oprichting af president van het Comité Maritime, verklaarde een bemoedigenden indruk van de verschillende rapporten te hebben ontvangen, slechts traagheid was gebleken, geen tegenstand of ongunstige gezindheid — althans in de Europeesche landen — tegenover den inhoud van de verdragen. Met reden mag dus resultaat verwacht worden van de in eenigszins krachtige bewoordingen gestelde resolutie, welke op dit punt met algemeene stemmen werd aangenomen en als volgt luidt:

„La Conférence considérant que l'unification du droit de la mer est dans les vœux unanimes du commerce international, adresse un pressant appel aux Gouvernements et à la législature des nations intéressés en vue d'obtenir que les conventions maritimes conclues à Bruxelles en 1924 et 1926 soient ratifiées sans autre retard, et que les mesures nécessaires soient prises pour leur donner force de loi et arriver à leur prompte et complète mise à exécution.

Le Bureau Permanent est invité à faire les démarches nécessaires pour cette résolution, complétée d'après la situation spéciale de chaque pays, soit transmise, dans la forme appropriée, aux autorités compétentes des pays qu'elle intéresse.”

Passagiersverzekering.

Het tweede onderwerp van bespreking vormde het vraagstuk der passagiersverzekering, dat thans voor de vijfde maal (na Antwerpen 1921, Gothenburg 1923, Genua 1925, Amsterdam 1927) aan de orde kwam. Gelijk te voorzien was na alles wat reeds vroeger over dit vraagstuk was gezegd en geschreven bleef ook nu de oplossing uit. De oorzaak hiervan ligt in den aard van de zaak zelve, waarin juridische, economische en sociale elementen op onaanvaardbare wijze zijn dooreengemengd. Het onderwerp zou dan ook vermoedelijk reeds van de agenda zijn afgevoerd, indien niet de oorspronkelijke voorsteller van het plan, Sir Norman Hill, met een bewonderenswaardige energie en hardnekkigheid telkens weer de verdediging van zijn voorstel op zich had genomen.

Dit voorstel heeft in het kort gezegd ten doel de passagiers een betere economische bescherming te verschaffen tegen de gevolgen van ongevallen aan boord. Immers thans heeft de passagier slechts recht op schadevergoeding, indien hij schuld of verzuim van den reeder kan bewijzen; meestal hebben de reeders bovendien van hun recht gebruik gemaakt zich in vergaande mate vrij te teekenen, terwijl hun aansprakelijkheid wettelijk beperkt is. Bij groote scheepsrampen is hetgeen de passagier of zijn nabestaanden ontvangen afhankelijk van vele onzekere factoren en gewoonlijk zeer gering. Voor den reeder is het risico eveneens onberekenbaar, omdat in individuele gevallen — vooral in de Transatlantische vaart — dikwijls hoge schadevergoedingen door passagiers gevorderd worden, die vele rechters bereid zijn toe te wijzen. Bovendien worden beide partijen steeds met hoge proceskosten bezwaard.

Om aan de bestaande onzekerheid op dit punt een einde te maken, is voorgesteld bij conventie in te voeren een stelsel van verplichte verzekering van passa-

giers tegen alle ongevallen (met of zonder schuld van den reeder, uitgezonderd slechts gevallen van eigen opzet van den passagier). De reeder zou verplicht worden in alle gevallen een vast, tevoren gefixeerd bedrag als schadeloosstelling uit te keeren, maar dan ook van alle verdere aansprakelijkheid bevrijd zijn. Slechts in geval van opzet of grove schuld van den reeder zou de passagier aanspraak op volledige, ongelimiteerde schadevergoeding behouden.

Zoowel de beginselen van het voorstel als de daaraan nader gegeven uitwerking ontmoette aan vele zijden verzet, een verzet gegrond echter op onderling zeer uiteenlopende meeningen. Zoo zag men er in een juridisch niet toelaatbare verwarring van de begrippen verzekering en aansprakelijkheid, men maakte bezwaar tegen eenzijdig het invoeren van een aansprakelijkheid zonder schuld en anderzijds het ongemotiveerd beperken van een bij de wet toegekend recht van openbare orde op volledige schadevergoeding. Men betwijfelde of, daar de uitkeering uiteraard op bescheiden bedragen zou worden gefixeerd, wel voldoende economische bescherming aan de passagiers werd verleend en vreesde, zoo dit wel het geval was, een belangrijke verzwaring van op den reeder gelegde lasten of aanmerkelijke verhooging van de passageprijzen. Het onbevredigende van den bestaanden toestand werd bovendien in vele landen niet sterk gevoeld en aan wijziging bleek daar geen behoefte te bestaan. Hoogstens achtte men als sociale maatregel een verzekering van landverhuizers wenschelijk — dit was ook in den beginne het uitgangspunt geweest —, maar zag voor een uitbreiding tot alle passagiers geen reden.

Kortom het onderling verschil van meening zoowel onder de juristen van het Comité als onder de reeders was zoo groot en verscheiden, dat het vrijwel uitgesloten moest worden geacht deze zaak bij conventie te regelen. Sir Norman Hill poogde toen het doel langs een anderen weg te bereiken en stelde voor het stelsel in te voeren niet als een verplichting bij de wet, maar geheel vrijwillig als onderdeel van de vervoerovereenkomst op dezelfde wijze als bijv. de York-Antwerp Rules in zake *avary-grosse* in den vorm van een vrijwillig contract van toepassing worden verklaard. Dit denkbeeld vond echter in Antwerpen niet de minste instemming. Immers dit vrijwillig contract zou in de meeste gevallen niet kunnen verhinderen, dat niettemin door den rechter aan den passagier en zeker aan diens nabestaanden — die geheel buiten de contractverhouding staan — daarenboven een vordering zou worden toegekend, gegrond op de wettelijke aansprakelijkheid, van den reeder, die immers van openbare orde is en waarvan niet kan worden afgeweken. Men zou dus eerst de nationale wetgevingen moeten wijzigen en juist omdat dit niet te verwachten viel, was het denkbeeld der conventie verlaten.

Sir Norman Hill beriep er zich evenwel op, dat deze wettelijke aansprakelijkheid destijds op den reeder gelegd was als middel om den reeder te belasten met de volle verantwoordelijkheid van de veiligheid van het schip en zijn opvarenden, welk middel echter thans niet meer noodig is, omdat nu overal een staatscontrole op de veiligheid is ingesteld, welke door het ten vorige jare te Londen gesloten Verdrag ter beveiliging van menschenlevens op zee, bevattende voorschriften op het gebied van constructie, reddingmiddelen en radiotelegrafie, op internationale basis is gebracht, terwijl in Juli van dit jaar te Londen een Verdrag gesloten werd instellende een internationale controle op de uitwatering van schepen. Zouden, nu de veiligheid ter zee zoo afdoende verzekerd was, de belangen van de passagiers werkelijk in gevaar worden gebracht door aanvaarding van het stelsel der verzekering?

Het argument kon niet overtuigen, de discussies bleven onvruchtbaar. Algemeen was het besef, dat nu eindelijk een beslissing moest vallen. Men vermeed echter op de uitdrukkelijk, door Sir Norman Hill ge-

stelde vraag, of de bestaande toestand gewijzigd moet worden en zoo ja of dit in den vorm van een stelsel van verzekering dient te geschieden, een antwoord te geven, maar nam een langademige resolutie aan, waarin weliswaar het Comité verklaart geen reden te zien, waarom de verdere studie van dit vraagstuk niet zou worden voortgezet en dientengevolge het bureau wordt opgedragen het onderzoek te vervolgen, maar waarin geen aansporing voor spoedigen positieven arbeid gegeven wordt.

Competentie in aanvaringszaken.

Het derde onderwerp: strafrechtelijke sanctie en competentie bij aanvaringen op zee, die lichamelijk letsel of verlies van menschenlevens ten gevolge hebben, was op de agenda der Conferentie geplaatst naar aanleiding van de behandeling van de „Lotus” zaak voor het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag. Het Hof had namelijk beslist, dat geen beginselen van internationaal recht bekend waren, welke de competentie uitsloten van den Turkschen rechter, die een strafvervolgung had ingesteld tegen den wachtdoenden officier van het Fransche stoomschip „Lotus”, dat in volle zee buiten de territoriale waten in aanvaring was gekomen met een Turksch schip, tengevolge waarvan dit laatste schip zonk en 8 opvarenden van Turksche nationaliteit verdronken. Deze uitspraak had onrust gewekt in de kringen van koopvaardijofficieren, die zich met arrestatie en gevangenisstraf bedreigd zagen in alle havens van de landen, waarvan een onderdaan bij een aanvaring omgekomen was. Hunne organisatie wendde zich daarom tot den Volkenbond met het verzoek deze competentie internationaal te regelen. Op verzoek van het Internationaal Arbeidsbureau werd de zaak echter eerst verwezen naar het Comité Maritime.

Uit de van de verschillende nationale afdelingen ontvangen rapporten bleek, dat men vrij algemeen meende in dergelijke gevallen uitsluitend strafrechtelijke competentie te moeten toekennen aan den rechter van de nationaliteit van het schip, aan boord waarvan het strafbaar feit is gepleegd. Wel zou deze oplossing tegenstrijdige uitspraken tengevolge kunnen hebben in gevallen, dat twee schepen van verschillende nationaliteit schuld hebben en dus de verantwoordelijke leden van de beide bemanningen ieder aan hun eigen nationale jurisdictie onderworpen worden, maar dit werd niet als een bezwaar gezien, al vond de Italiaansche delegatie hierin aanleiding instelling van een internationale rechtbank te bepleiten.

Het behoort tot de hooge zeldzaamheden, dat ter zake van een aanvaring een strafvervolgung wordt ingesteld; belangrijker dan vaststelling van de strafrechtelijke competentie, zou daarom zijn internationale regeling van de civiele competentie bij aanvaringen, in welk opzicht thans de grootst mogelijke verscheidenheid en tegenstrijdigheid bestaat.

De Conferentie besloot daarom een commissie in te stellen met opdracht een ontwerp conventie tot internationale regeling van de strafrechtelijke jurisdictie en competentie in aanvaringszaken voor te bereiden en aan dezelfde commissie op te dragen ook het vraagstuk der civiele competentie te bestudeeren en daaromtrent zoo mogelijk eveneens een conventie te ontwerpen.

Tenslotte werden eenige nieuwe onderwerpen, ter behandeling door het Comité, zooals conservatoir beslag op schepen, wetsconflicten bij bevrachtingen, vaststelling van aanvaringsschaden, voorgesteld.

* * *

Constructief werk is ditmaal door de conferentie niet verricht, waar de behandeling van het voornaamste onderwerp — de passagiersverzekering — in een vrijwel negatieve resolutie geëindigd is.

Van het meeste belang is echter, dat opnieuw sterk de aandacht is gevestigd op de wenschelijkheid, dat onverwijld in de verschillende landen wordt overgegaan tot ratificatie van de Brusselsche conventies en

zodoende in het belang van den internationalen handel de kroon wordt gezet op den met zooveel inspanning in vroeger jaren tot stand gebrachten arbeid van het Comité Maritime. Vooral in den laatsten tijd is internationale unificatie van belangrijke gedeelten der scheepvaartwetgeving verkregen door het Verdrag van Londen 1929 in zake de veiligheid ter zee en dat van Londen 1930 in zake de uitwatering; tal van Geneefsch verdragen regelen reeds internationaal het arbeidsrecht ter zee, terwijl eveneens te Genève is vastgesteld het verdrag in zake het internationaal zeehavenregime; unificatie van de scheepsmeting, van de bebakening en kustverlichting wordt door den Volkenbond voorbereid. In deze ontwikkeling mag het privaatrecht ter zee niet achterblijven; op den ingeslagen weg dient te worden voortgegaan; dit kan echter eerst met succes geschieden, indien meer dan thans het geval is, zoowel de Regeeringen als de kringen van belanghebbenden deze beweging steunen.

H. E. SCHEFFER

SPECULATIE EN BEURS-CREDIET.¹⁾

„In every aspect the evil (speculation) is one of the greatest in contemporary history” Taussig.

De heer E. Henny te 's Gravenhage schrijft ons: De wereld wordt voor de zooveelste maal geteisterd door een bijzonder ernstige economische crisis, welke voorafgegaan is door een der meest heftige beursdébacles tot op heden aanschouwd. In het licht, beter is in de duisternis; der huidige omstandigheden achten wij het nuttig om nog eens een poging te wagen tot analyseering van de oorzaken dezer beurs-crisis, de basis van zoo ontzettend veel kwaads, en wij hopen dat de ernstige depressie-periode er toe zal bijdragen om eenige meerdere belangstelling voor deze quaestie te wekken.

Niemand zal heden ten dage betwisten, dat de beurs-krach van 1929 veroorzaakt is door een overmatige beurs-speculatie, een vlaag van speculatieven waanzin, zooals men den toestand in Amerika placht te betitelen.

De plotselinge ineenstorting der beurskoersen heeft opnieuw, en ditmaal bijzonder duidelijk, bewezen welke ernstige consequenties en groote economische gevaren een langdurige speculatie-periode medebrengt. Immers in een zoodanig hausse-tijdperk geraakt de gemeenschap onwillekeurig in een toestand van overdreven optimisme; conservatieve zakenprincipes worden meer en meer uit het oog verloren, de beurs is willig, alle emissies slagen, nieuwe en steeds grootere projecten worden geëntameerd, de crediet-basis en het productie-apparaat worden uitgebreid, zorgeloosheid en buitensporigheid ondermijnen de „efficiency”. Ziedaar even zoo vele wonde plekken, welke straks den druk van toekomstige moeilijkheden niet zullen weerstaan; zij vormen de kiem voor een crisis. Het is een vicieuze cirkel, welken wij als volgt zouden willen definieeren:

Stilstand in zaken; verbetering van dezen toestand; de speculatie vat moed; een willige beurs; actief emissiebedrijf; crediet en productie expansie; over-speculatie; over-productie; crediet-beperking; wantrouwen; crisis; stilstand in zaken; etc. etc.

Reeds van oudsher bestaat het, zoo juiste, gezegde dat men in „hausse” tijden schulden aangaat welke in „baisse” tijden betaald moeten worden.

Teneinde nu de oorzaken van een beurs-crisis goed te beseffen, geven men zich er allereerst rekenschap

¹⁾ De jongste beurscrisis heeft opnieuw getoond, welke nadeelen zoowel van economisch als van sociaal standpunt bezien, uit een overdreven speculatie ter beurze voortvloeien. Daarom hebben wij aan het artikel van den heer E. Henny gaarne plaatsruimte verleend, omdat zijn voorstel theoretisch zeker in een goede richting zou werken. Wij betwijfelen echter, of zijn plan tot instelling van een College, dat maximale onderpand-koersen zal vaststellen, praktisch uitvoerbaar is.

(Red.).

van, dat de speculatie alleen kan bestaan met behulp van crediet. Het is duidelijk, dat niet diegenen, die met eigen middelen effecten koopen, een over-speculatie zullen veroorzaken of den stoot zullen geven tot een panische daling. De eigenlijke speculatie gaat uit van de, helaas veel talrijker, groep dergenen die zich aan het kansspel ter beurze wagen met geleend geld, prolongatie, d.w.z. juist degenen die, uit hoofde van hun beurskennis en hun onvoldoende middelen, nooit een stap op het zoo bijzonder gladde ijs der effecten-speculatie moesten wagen. Hoofdzakelijk deze categorie, eenmaal angstig geworden en door crediet-beperking in het nauw gedreven, zal een ernstige beurs-débacle kunnen veroorzaken. Aangezien dus de speculatie, deze bijzonder belangrijke, zoo niet alles overheerschende factor ter beurze, nu eenmaal niet zonder crediet kan bestaan, valt hieruit te concluderen dat het via een doeltreffende crediet-politiek mogelijk moet zijn om de speculatie binnen zekere grenzen te houden; er moet een middel te vinden zijn om een toestand van over-speculatie, als in 1929 aanschouwd, te voorkomen. Ongetwijfeld zal deze beweging aan menigeen op het eerste gezicht theoretisch en zelfs onwaarschijnlijk voorkomen. Niettemin meenen wij, dat een contrôle op, en een juiste beoordeeling der speculatieve engagementen in de praktijk wel degelijk mogelijk zoude zijn, indien de hiervoor vereischte samenwerking verkregen wordt. Een doeltreffende crediet-politiek zou o.i. beperkend moeten werken, waarbij de te nemen maatregelen in de aller-eerste plaats een preventief karakter hebben. Repressief hebben dergelijke maatregelen een dubbel verontrustende uitwerking, wij menen met Taussig „that bold generosity is the proper policy in a panic”. Speciaal ter beurze geldt in hooge mate het „besturen is vooruit zien”, men neme dus de maatregelen tot beteugeling der beurs-speculatie in baisse-periodes. Zoodanige maatregelen zijn reeds van oudsher toegepast, de gedachte zelf is dus volstrekt niet nieuw; nieuw is alleen het denkbeeld om preventief te werk te gaan.

Reeds in 1610 vaardigden de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden een Placaat uit tot beteugeling van het actiespel, (speculatie in aandelen der Oost Indische Cie), terwijl in 1621, 1623 en 1636 wederom Placaten verschenen ter beteugeling der speculatie in aandelen der West Indische Cie.

In 1917 richtte de Ontvang en Betaalkas een circulaire aan hare cliënten, welke als volgt luidde:

„De voorzichtigheid gebiedt ons stelling te nemen tegen het in onderpand geven van aandelen, voortvloeiende uit den stroom van nieuwe emissies. Wij zien ons dus tot nader bericht genoodzaakt, zoo het uw voornemen mocht zijn ons aandelen, voortkomende uit nog te verwachten of reeds geannonceerde emissies, in depot te geven, u te verzoeken eerst daaromtrent met ons in overleg te willen treden; bij toestemming onzerzijds gelieve u er echter goede nota van te nemen dat als onderpandswaarde hoogstens 50 pCt. van de beurswaarde zal worden aangenomen. Een dergelijke houding moeten wij eveneens aannemen tegenover alsnog te deponeren reeds genoteerde scheepvaart-aandelen; ook deze zullen door ons verder slechts geaccepteerd worden tot de helft van den beurskoers”.

In de hausse-periode 1921 stelde de Javasche Bank voor verschillende hoog genoteerde fondsen onderpandkoersen vast, hetgeen aanleiding gaf tot een controverse. Zooals men ziet werden al deze maatregelen getroffen, toen de beurs reeds in een zeer gevaarlijk stadium was aangeland.

Tevens wordt, door het tijdig beperken van beurscrediet, aan beursmanipulaties, dubieuze emissies en wat dies meer zij, minder kans van slagen gelaten, hetgeen op zichzelf reeds een zeer groote schrede voorwaarts beteekent. Ettelijke millioenen worden in haussetijden verspild aan waardelooze objecten, belangrijke sommen worden besteed aan het arbeidsloon dergenen, die deze verspilling technisch moeten werken (salarissen van klerken, beursbedienden etc.) dit geld en deze arbeidsuren kunnen nuttiger en productiever worden aangewend.

Wij meenen, dat de beperking van beurs-crediet op de meest doeltreffende wijze zal plaats vinden door het vaststellen van maximale onderpand-koersen, zooals wij reeds in het „Algemeen Handelsblad” van 8 November 1929 schreven, welk artikel door professor Kaag in de „Maasbode” van 17 Mei jl. met instemming besproken is. Onderpandkoersen, vastgesteld door een hoogstaand College, dat over voldoende prestige beschikt om zich de gegevens te verschaffen, benodigd voor het bepalen der waarde van een fonds, zullen, naar onze meening, op de groote massa, de zoo gevaarvolle categorie van niet kapitaalkrachtige en onervaren speculanten, een niet te onderschatten psychologisch effect hebben. Zodoende krijgt dit, ter beurze steeds gedupeerde, element een nuttige aanwijzing van de waarde, welke een kundig lichaam aan de fondsen toekent. Daarom meenen wij, dat maximale onderpand-koersen te verkiezen zijn boven andere maatregelen, welke tot deze crediet-beperking kunnen leiden, zooals een grooter surplus percentage etc., etc. Het fixeeren van onderpand-koersen moge een schier onmogelijke taak lijken, doch wil het ons voorkomen dat, indien men zich bijv. baseert op het oude en conservatieve principe van rendement, het vraagstuk geen onoplosbare moeilijkheden zal veroorzaken. Vol gaarne geven wij toe, dat zelfs een dergelijk onkreukbaar en hoogstaand College fouten, desnoods vele en grove fouten, zal maken, wij zijn echter eveneens overtuigd, dat deze fouten nooit die catastrophale gevolgen zullen hebben als die welke het resultaat zijn van een ongebreidelde speculatie-zucht!

Ook de heer Kent, een der leiders van de Bankers Trust Company, heeft voor het bepalen van limites van beleenbaarheid gepleit, in een zeer belangwekkende rede, op 11 November 1929 gehouden voor het „American Acceptance Council”, waarin hij de beurs-ineenstorting aan een buitengewoon instructieve en gedetailleerde analyse onderwerpt. Volledigheidshalve geven wij zijn conclusie hieronder in extenso weer:

Create a Joint Committee of the New-York Clearing House and Stock Exchange, whose duty it shall be to develop a basis of value upon which margins for stocks should be figured from time to time on the principle of net earning percentage to price which would represent interest return and having due regard to current and near future money values and in the case of new issues on clearly defined prospects.

Require changes in method of bookkeeping of all houses which buy securities for distribution in such manner as to enable them to report to the Stock Exchange and enable them to report to the Federal Reserve System total loans that represents funds obtained for the purpose of carrying securities for distribution.

Create a Joint Committee of the New-York Clearing House and Stock Exchange, the lenders and the borrowers, to pass upon the listing of contemplated new security issues on the basis of the figures showing the progress of total loans obtained for the purpose of carrying securities for distribution, together with the general conditions which prevail in the money market.

An exhaustive research carried on under the auspices of the Federal Reserve Bank of New-York with the cooperation of the New-York Clearing House and the Stock Ex-

change, of our money market, having in mind all the questions involved that have a bearing upon the sources of supply, both domestic and foreign, the methods of use, the market for bankers acceptances, and the requirements of agriculture and industry, to be followed by recommendations for such changes in procedure, if any, as may be found to be necessary for the public good.

Teneinde de omvang van het beursbelang der geldgevers in Nederland te beoordeelen geve men zich rekenschap van de volgende cijfers. De zeer verschillende balans-structuur onzer crediet-instellingen maakt het helaas onmogelijk om juistere en vollediger cijfermateriaal te verzamelen (zie tabel).

Per ultimo 1928 bedroeg het totaal der deposito's dezer instellingen dus f 635.603.000, de totale prolongatiën en/of debiteuren tegen effecten-onderpand f 336.760.000. Het beursbelang bedroeg dus meer dan 50 pCt. der deposito's, terwijl het ruim 30 pCt. bedroeg der gezamenlijke kapitalen, reserves en deposito's. Per ultimo 1929 waren deze verhoudingen 58 en 34 pCt., doch men verlieze hierbij niet uit het oog, dat wij geen rekening hielden met de eigen effectenposities, syndicaats-deelnamen, call-gelden en creditsaldi bij de diverse kassiers-instellingen (de laatste twee kunnen toch ook weer gedeeltelijk naar de beursvloeien) waardoor het beursbelang nog grooter zou worden. Houdt men er bovendien nog rekening mede, dat de verschillende pensioen-fondsen, spaarbanken, spoorwegen, verzekering-maatschappijen, cultuur-ondernemingen en andere groote lichamen, een belangrijk gedeelte hunner liquide middelen ter beurze plegen uit te zetten, dan zal men terecht van een enorm belang mogen spreken. Het is verre van ons, te beweren dat al deze bedragen dienen tot het financieren der effecten-speculatie, wij meenen echter wel, dat een zéér groot gedeelte van dit enorme bedrag voor dat doel wordt aangewend. In New-York bedroeg op ulto. 1928 het totaal bedrag der brokers-loans \$ 6.440.000.00 de totale bank-deposito's in de U.S.A. \$ 56.770.000. Per ultimo 1929 waren deze cijfers \$ 3.990.000.000 en \$ 55.290.000.000. Deze honderden millioenen eenerzijds, de milliarden anderzijds zijn een sprekend bewijs voor het groote belang der banken bij een krachtige en gezonde beurs. (De „Telegraaf” vermeldde onlangs dat de Amerikaansche Senaat een onderzoek zal instellen naar de speculatie op de New-Yorksche beurs.)

Het vraagstuk is o.i. actueel en het is o.i. dringend noodzakelijk dat ingrijpende maatregelen beraamd worden welke beurs-crisis en hunne inharen-rente, ontwrichtende, gevolgen tot een minimum beperken. De algemeene welvaart, het behoud en de bevordering van het algemeen welzijn eischen zulks. Het is een uiterst belangrijk probleem, niet alleen van nationaal maar zelfs van internationaal belang. Hier zou ongetwijfeld een economisch nuttige, en tevens ethische taak weggelegd zijn voor de Bank der Banken, de Reparatie-Bank. Doch indien deze instelling zich voorloopig van bemoeiingen op dit gebied moet onthouden, wie zal dan het initiatief nemen?

Den Haag medio Juli 1930.

	In duizenden guldens							
	Kapitaal		Reserves		Deposito's		Prolongatie en debiteuren met effecten-onderpand	
	1928	1929	1928	1929	1928	1929	1928	1929
Nederlandsche Handel-Mij.	80.000	80.030	47.000	47.015	243.276 ¹⁾	245.179 ¹⁾	80.000 ²⁾	90.000 ²⁾
Nederlandsch-Indische Handelsbank..	55.000	55.000	27.186	28.187	142.568 ³⁾	135.350 ³⁾	25.753	30.966
Twentsche Bank	35.325	35.477	14.500	15.000	69.494 ⁴⁾	73.595	36.825	37.374
Amsterdamsche Bank	55.000	55.000	44.500	45.250	74.848	83.019	80.144	89.792
Incasso Bank	30.000	30.000	7.608	8.400	41.164	45.811	38.601	34.774
Rotterdamsche Bankvereniging	50.000	50.000	20.000	20.000	38.165	76.354	40.466	67.559
Kas-Vereeniging	7.500	11.252	2.683	3.960	26.088	39.260 ⁴⁾	34.971 ⁴⁾	56.080
	312.825	316.759	163.477	167.812	635.603	698.568	336.760	406.575

1) Deposito's op langen termijn en R/C houders.

2) Getaxeerd aangezien niet afzonderlijk opgegeven.

3) Deposito's op korten en langen termijn en R/C saldi.

4) Prolongatiën en debiteuren.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juli 1930, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1929.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand 41.778.900 op tegen f 43.409.100 in Juli 1929 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 1.630.200. De totale opbrengst overtrof daarentegen de raming met een bedrag van f 1.396.000.

De totaal-opbrengst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedroeg f 301.521.400, d.i. f 8.336.600 meer dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ook de raming werd in genoemde periode overschreden en wel met f 18.840.900.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden in Juli jl. de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de gedistilleerd-, de suiker- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel en de domeinen, wegen en vaarten een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantièmebelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de wijn- en de bieraccijns, de rechten en boeten van registratie, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden. De loop der middelen was dus over het algemeen niet zoo bevredigend; de meeste lieten een daling in opbrengst zien. Aan den anderen kant verliest de teruggang, die het totaalcijfer vertoonde, wel weer iets van zijn beteekenis, omdat in dit ongunstig resultaat door de successierechten met bijna f 1.300.000, werd bijgedragen.

De grondbelasting leverde ditmaal weer minder op dan in de gelijknamige maand van 1929. Het decrees beliep f 147.700, doch valt in het niet bij de ruimere baten, die in de eerste maanden van het jaar werden opgeleverd. Op zichzelf beschouwd was de ontvangst der vorige maand niet zoo laag; de gemiddelde maandraming werd nl. met f 1.126.700 overtroffen, hetgeen overigens voor de maand Juli een gewoon verschijnsel is. De totale ontvangsten der eerste zeven maanden kwamen f 1.326.100 boven die van hetzelfde tijdvak van 1929, terwijl de raming met f 4.820.600 werd overschreden. Uit de gesplitste opbrengstcijfers blijkt, dat de stijging vrijwel geheel is te danken aan het loopende belastingjaar. Naast een natuurlijk accres, dat door de wijze van heffing dezer belasting echter slechts gering kan zijn, zal hier zeer waarschijnlijk een sneller tempo van invordering van invloed zijn geweest.

Evenals in de vorige maand van het jaar vertoonde de personeele belasting weer een stijging in opbrengst (van f 20.500), waardoor de ontvangsten over de eerste zeven maanden van het jaar f 1.564.200 kwamen boven die van hetzelfde tijdvak van 1929. Ongetwijfeld is ook bij dit middel de vluigere kohierbewerking een factor van beteekenis. De vooruitgang is voor verreweg het grootste deel toe te schrijven aan het loopende belastingjaar. De raming werd in het tijdvak Januari t/m Juli van dit jaar niet bereikt; het nadeelig verschil bedraagt f 973.700, waarbij evenwel moet worden bedacht, dat de maanden Februari t/m April voor dit middel ongunstig zijn. De ruimste opbrengsten vallen in het midden van het jaar; die van de afgelopen maand bedroeg f 1.721.500 meer dan de gemiddelde maandraming.

De inkomstenbelasting gaf in de afgelopen maand een surplus van f 415.000 boven de ontvangst van Juli 1929. Daarentegen bleef de opbrengst f 2.904.900 bij de maandraming ten achter, hetgeen intusschen voor het midden des jaars heel gewoon is. Dank zij de ruime baten, die ook in de vorige maanden van het jaar binnenkwamen, wijst de middelenstaat voor de eerste zeven maanden een f 4.413.200 hogere opbrengst aan dan voor dezelfde periode van 1929. Bij ver-

gelijking van deze ontvangsten blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Juli 1929	Jan. t/m. Juli 1930
1926/27....	f. 419.200	—
1927/28....	" 1.602.100	f. 244.300
1928/29....	" 49.641.400	" 1.079.500
1929/30....	" 802.300	" 54.451.500
1930/31....	—	" 1.103.000
Totaal ..	f 52.465.000	f 56.878.300

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat de stijging bijna geheel zit in het belastingjaar 1929/1930. De snellere invordering zal, naast de hogere kohierbedragen, hieraan wel niet vreemd zijn. Gerekend over zeven maanden werd de raming met f 10.211.600 overtroffen.

De vermogensbelasting vertoonde een daling in opbrengst (van f 48.600). Na de hooge ontvangsten, die de eerste maanden van het jaar te boeken gaven, valt aan dezen teruggang echter niet veel gewicht te hechten. Ook de gemiddelde maandraming werd bij lange na niet verkregen (opbrengst f 569.900 lager), doch de maanden Juni t/m. September zijn voor deze belasting niet gunstig. Gerekend over zeven maanden bedroeg het accres boven het vorige jaar f 599.300, terwijl, voor wat de raming aangaat, een stijging van f 1.308.600 was te constateeren. Over het geheel was de loop van deze belasting tot dusver dus niet onbevredigd, al moge er nogmaals op worden gewezen, dat de geïnde bedragen op reeds genoten inkomsten berusten en de middelen daarom nog maar in geringe mate den teruggang der conjunctuur weergeven.

De dividend- en tantièmebelasting vertoonde een niet onbelangrijke daling (van f 1.084.600), waardoor de in de vorige maanden ontstane achterstand met een gelijk bedrag werd vergroot; in totaal werd tot dusver in het loopende jaar f 1.598.200 minder geïnd dan in 1929. Weliswaar werd de gemiddelde maandraming met f 2.384.600 overtroffen, doch de dividend- en tantièmebelasting wordt voor een zeer belangrijk deel in de middelste maanden van het jaar ontvangen. Gerekend over zeven maanden kwam f 561.000 meer binnen dan het evenredig gedeelte der geraamde opbrengst. Al is het uitspreken van een conclusie nog in zeker opzicht voorbarig, toch is het vermoeden wel gewettigd, dat de opbrengst van 1930 door de moeilijke tijdsomstandigheden zal tegenvallen.

De invoerrechten liepen opnieuw in opbrengst terug (met f 379.000), terwijl de maandraming evenmin werd gehaald (nadeelig verschil f 231.300), vermoedelijk door de verlaging van prijzen in den groothandel en minderen invoer van automobielen. Hiertegenover staat, dat de eerste vijf maanden buitengewoon ruime ontvangsten hebben opgeleverd. Gerekend over zeven maanden kwam in dit jaar dan ook f 1.552.600 meer binnen dan in het vorige jaar en f 1.786.700 boven 7/12 der raming. Met het statistiekrecht liep het minder goed. De opbrengst der vorige maand bleef f 68.800 bij die van Juli 1929 ten achter en f 27.900 bij de gemiddelde maandraming, terwijl de vergelijking van de ontvangsten over de eerste zeven maanden eveneens in het nadeel van 1930 uitvalt. Het decrees bedraagt f 217.900, terwijl ten opzichte van de raming een nadeelig verschil van f 181.000 is waar te nemen.

De accijzen vertoonden onderling een geheel verschillend beeld. Aan zoutaccijns werd f 29.900 minder ontvangen, waardoor de groote voorsprong, die door de ruime baten van de eerste maanden van het jaar was verkregen, echter niet verloren ging. Gerekend over zeven maanden gaf 1930 nog een surplus van f 202.500. Ook de geslachtaccijns gaf een daling te zien (van f 139.700), vermoedelijk wegens de schaarschte van slachtvee en de daarmede verband houdende hooge vee prijzen en den meerderen invoer van Deensch rundvee, welke hier thans op vrij groote schaal plaats heeft. Hiervoor toch wordt wel invoer-

recht, doch geen accijns betaald. De wijnaccijns-bracht *f* 6.500 minder op en waar ook de vier voorafgaande maanden bij de verwachting ten achter bleven, behoeft het niet te verwonderen, dat dit middel op den staat geen gunstigen indruk maakt. Gerekend over zeven maanden kwam in het loopende jaar *f* 38.900 minder binnen dan in 1929 en *f* 202.400 beneden 7/12 der raming. De gedistilleerdaccijns leverde een surplus van *f* 352.600, doch deze vooruitgang is slechts schijnbaar, daar de maand Juli 1929 vier verschijndagen van den krediettermijn telde tegen vijf in 1930. In de eerste zeven maanden kwam *f* 867.300 minder binnen dan het evenredig deel der raming. Wel werd de opbrengst van hetzelfde tijdvak van het vorig jaar overtroffen (met *f* 933.200), doch de ontvangsten werden toen ongunstig beïnvloed door teruggaven van accijns, betaald over den op 1 Maart 1929 aanwezigen voorraad. Aan bieraccijns werd *f* 115.800 minder geboekt, waarbij intusschen moet worden bedacht, dat het eerste halfjaar een accres van ruim *f* 965.000 heeft opgeleverd. De suikeraccijns wees een stijging in opbrengst aan van *f* 932.100 en dit, niettegenstaande de maand Juli in 1930 maar vier verschijndagen van den krediettermijn telde tegen vijf in 1929. Dit sterke accres vindt zijn oorzaak in de accijnsbetaling voor buitenlandsche witte suiker in verband met de wet tot heffing van een compensatoir invoerrecht. In totaal bracht laatstgenoemd middel in 1930 reeds *f* 2.846.500 meer op dan in het vorige jaar. Tenslotte de tabakaccijns, die zich in stijgende lijn bleef bewegen en ditmaal een surplus van *f* 169.300 voor de schatkist opleverde. Deze vooruitgang is een gevolg van het toenemend gebruik van rookartikelen, met name van sigaretten van de dure soorten.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht *f* 11.100 meer op, een voor dit middel niet onbelangrijk bedrag. Over zeven maanden bedroeg de vermeerdering *f* 41.600.

Van de middelen, die in rechtstreeksch verband met het zakenleven staan, liepen de zegelrechten met *f* 199.100 in opbrengst vooruit. Een bepaalde oorzaak is hiervoor niet aanwijsbaar. De vooruitgang zit niet in het zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, daar dit laatste recht juist minder opbracht (daling *f* 231.100). Ook de gemiddelde maandraming werd overtroffen (met *f* 429.200). Hiertegenover steekt scherp af de teruggang dien de registratierechten te zien gaven. Het decrees beliep *f* 412.300. Ook op zichzelf beschouwd was de inkomst der vorige maand laag *f* 977.300 beneden de gemiddelde maandraming). Tot dusver werd in 1930 *f* 4.290.600 minder aan registratierechten geïnd dan in het vorige jaar. Bij dit laatste cijfer dient echter te worden bedacht, dat in 1929 groote kapitaaltransacties plaats hadden bij verschillende Naamlooze Vennootschappen, waardoor de opbrengst zeer gunstig werd beïnvloed.

De successierechten wezen ook ditmaal een lager opbrengstcijfer aan (vermindering *f* 1.295.100), waardoor de opbrengst over de eerste zeven maanden *f* 1.435.300 daalde beneden die van hetzelfde tijdvak van 1929. De raming werd in de maanden Januari t/m. Juli met een klein bedrag (*f* 52.900) overschreden. Bij dit laatste verlieze men niet uit het oog, dat de ontvangsten uit dit middel voor 1930 *f* 4.000.000 hooger zijn geraamd dan voor het afgelopen jaar.

De domeinen verschaffen *f* 91.000 meer door toevallige omstandigheden. Daarentegen liepen de loodsgelden opnieuw in opbrengst terug (met *f* 93.300). De loop van laatstgenoemd middel is niet bevredigend; gerekend over zeven maanden kwam reeds *f* 57.400 minder binnen dan in dezelfde periode van 1929, terwijl de raming evenmin werd bereikt (nadeelig verschil *f* 111.000).

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” daalden van *f* 6.712.900 tot *f* 5.518.900. Van laatstgenoemd bedrag was bijna *f* 1.749.600 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. Het zegelrecht van bui-

tenlandsche effecten bracht *f* 96.500 méér op. Gerekend over zeven maanden viel een teruggang te bespeuren van *f* 1.189.600. Voor een deel is dit te wijten aan de opcenten op den suikeraccijns die met ingang van 1 Februari jl. zijn afgeschaft. Het nadeelig verschil tusschen de ontvangsten over de eerste zes en de eerste zeven maanden ten bedrage van *f* 759.400 is veroorzaakt door de restitutie van reeds betaalde bedragen ter zake van op genoemden datum hier te lande aanwezige voorraden suiker.

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand *f* 4.513.300 binnen tegen *f* 4.015.600 in Juli 1929. Van eerstgenoemd bedrag komt *f* 811.600 op rekening van de wegenbelasting, terwijl de rest of *f* 3.701.700 wordt bijgedragen door de rijwielbelasting, die sedert het vorig jaar grotendeels in de maand Juli binnenkomt. In de eerste zeven maanden kwam aan het Wegenfonds ten goede *f* 12.118.600, waarvan *f* 8.244.100 wegenbelasting en *f* 3.874.600 rijwielbelasting. In het vorige jaar bedroegen de beide laatstgenoemde opbrengstcijfers respectievelijk *f* 6.990.600 en *f* 3.350.800.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE NIEUWE BELGISCHE MUNTWET.

Dr. G. Eyskens te Leuven schrijft ons:

De stabilisatie van den Belgischen franc, verwezenlijkt in 1926 op het betrekkelijk lage niveau van 175 francs voor één pond sterling, heeft een grondig aanpassingsproces gevergd van het nationale muntwezen. De nieuwe muntwet, afgekondigd op 20 Juni 11., die rekening houdt met den huidige toestand, voorziet in zekere veranderingen betreffende de structuur der binnenlandsche circulatie en roept een nieuw organisme, het Muntfonds, in het leven, dat een belangrijke rol zal vervullen bij de delging der Belgische buitenlandsche schuld.

De depreciatie van den franc is voldoende geweest om de vóóroorlogsche goud- en zilvermunten definitief uit de circulatie te verwijderen. De coupons van twintig en vijf francs hebben in het binnenlandsche ruilverkeer de functie overgenomen, die vroeger voornamelijk aan de zilvermunt ten deel viel. Reeds in 1926 echter werd er van regeeringswege verklaard, dat het wenschelijk zou blijken de in omloop gebrachte schatkistbiljetten van twintig en vijf francs te vervangen door metaalmunten. Dit om hygiënische redenen en ook, omdat een metaalcirculatie van cupro-nikkel bijv. tenslotte heel wat goedkoper uitkomt dan de steeds te vernieuwen uitgaven van papiergeld in kleine coupures. De thans in omloop zijnde Belgische kleine biljetten kosten ongeveer fr. 0.05 per stuk en moeten vaak vervangen worden, teneinde de circulatie zuiver te houden. Een goede metaalmunt daarentegen kan zonder bezwaar een dertigtal jaren in omloop blijven.

Afdoende proefnemingen werden gedaan met de bestaande 50 centiem, één franc en twee francs cupro-nikkel stukjes, die buitengewoon duurzaam zijn en vervalsching praktisch uitsluiten. Ook heeft de nieuwe muntwet aan de Regeering de bevoegdheid gegeven om den aard en den vorm te bepalen eener metaalmunt, die de bestaande kleine coupures geleidelijk moet vervangen. Met de uitgifte van vijf francs-stukken in nikkelgeëring is men thans reeds begonnen, terwijl de aanmunting van een tien franc-stuk in studie is genomen. De wet heeft de Regeering tevens opgedragen een nieuwe metaalgeëring vast te stellen voor de kleine pasmunt. Deze maatregel is hoog noodig. Door de depreciatie van den franc en de stijging der fabricatiekosten, is de kostprijs der kleine nikkelstukjes aanmerkelijk boven de nominale waarde gestegen. De kostprijs beliep voor de 5 en 10 centiem nikkelstukjes respectievelijk 8 en 12 centiem.

Door een Koninklijk Besluit van 26 October 1926 werd de maximum-uitgifte van de schatkistbiljetten van twintig- en vijf francs op 750 miljoen francs

gebracht. Intusschen is echter de circulatie der Belgische Nationale Bank van 8½ tot 14½ milliard francs gestegen. Een tekort aan kleine coupures deed zich dan ook in het binnenlandsche ruilverkeer op scherpe wijze gevoelen. Om hierin te voorzien, bracht de nieuwe muntwet de maximum-uitgifte van 750 op 1.200 millioen. Voegt men hierbij de uitgifte van 50 centiem, één en twee francsstukken tot een nominale waarde van 200 millioen francs, dan komt men op een totale Staatscirculatie van 1.400 millioen francs, die door België geleidelijk zal worden bereikt.

Toen de dekking dier uitgifte ter sprake kwam, verdedigde een lid der financieele commissie van den Senaat de meening, dat het vertrouwen en het crediet, hetwelk aan een welvarenden en goedgeordenden Staat ten deel valt, alleen reeds voldoende is om een dergelijk betrekkelijk kleine uitgifte te waarborgen. De Hooge Vergadering, zooals de Kamer trouwens, hield zich heel wijselijk aan het conservatieve begrip, thans opgenomen in de wet, die een dekking van 40 pCt. in goudwaarde vereischt. Een Staatscirculatie zonder een goede dekking kon inderdaad in bepaalde omstandigheden wat al te verleidelijk worden!

De wetgever heeft bepaald, dat de bovenvermelde reserves in goudwaarden en de verdere opbrengst der uitgifte naar een bijzonder daartoe gesticht organisme, het Muntfonds, zullen gaan. Het Muntfonds wordt beheerd door de Schatkist in samenwerking met de Nationale Bank en staat onder toezicht van een speciaal comité, gevormd in den schoot van den Raad van Beheer van het reeds bestaande Fonds tot delging der Openbare Schuld. Evenals alle inrichtingen van Staatsfinancien aard in België, staat ook het Muntfonds onder het hooge toezicht van het Rekenhof.

De beleggingen van het Muntfonds, dat weldra over 1.400 millioen francs zal beschikken, mogen, buiten de door de wet voorziene dekkingen van 40 pCt. in goudwaarden, zich enkel uitstreken tot Staatsfondsen of papieren, door den Staat gewaarborgd. Volgens de memorie van toelichting zullen gedurende de eerstkomende jaren vooral papieren worden aangekocht van de Belgische buitenlandsche schuld. De Staatscirculatie gaat dus een indirecte leening verwezenlijken, die niet alleen vrij van rente is, maar tevens 's lands begrooting aanmerkelijk ontlast. Volgens de meening van de Regeering zal dit een der voordeligste middelen zijn om een reeks leeningen te delgen, die het land genoodzaakt was in de na-oorlogsche reconstructieperiode te sluiten. Door aankopen van een gedeelte van de buitenlandsche leeningen door het Muntfonds zal België de rente dier waarden zelf kunnen houden, in plaats van ze te moeten uitbetalen aan het buitenland, terwijl de betalingsbalans tevens in de toekomst hierdoor zal worden verlicht.

Een eerste toepassing van dit plan ziet men in de reeds gedane delging van het saldo der 7½ pCt. leening, ten bedrage van nominaal \$ 50.000.000, in 1920 in de Vereenigde Staten uitgegeven door bemiddeling van Morgan. Deze leening, aangegaan onder buitengewoon moeilijke omstandigheden, was een der onvoordeeligste onzer buitenlandsche leeningen. Zij moest in de periode van 1921 tot 1945 worden afgelost door jaarlijksche betalingen van \$ 2.000.000 à 115 pCt., dus \$ 2.300.000. België had zich echter het recht van vervroegde aflossing uitdrukkelijk voorbehouden. De wet van 20 Juni 1930 maakt hiervan gebruik om de terugbetaling van het nog verschuldigde saldo, ten bedrage van \$ 34.500.000, of ongeveer 1.242 millioen francs, voor te schrijven.

De transactie zelf werd verwezenlijkt door bemiddeling van het Fonds tot delging der Openbare Schuld. Dit laatste kon beschikken over een reserve van circa 100 millioen francs, over het netto-actief van het nieuwe Muntfonds en over een voorschot der Schatkist. In de memorie van toelichting op het wetsontwerp werd verklaard, dat de annuïteit, voorzien in

de Begrooting der Openbare Schuld, voortaan zal worden gestort in het Delgingsfonds, dat hiermede, op zijn beurt, het Muntfonds en de Schatkist zal betalen.

De genoemde transactie blijkt uiterst voordelig te zijn. Immers een 7½ pCt. leening werd afgelost met kapitalen, die, volgens de huidige opbrengst van de portefeuille der Schatkist, slechts 4 pCt. opleveren. De besparing op de stortingen, die in de periode van 1931 tot 1945 zouden moeten plaats vinden, kan veilig op 255 millioen francs worden becijferd. Indien de daling van den rentestand zou aanhouden en het rendement van de portefeuille der Schatkist zou dalen, hetgeen volstrekt niet uitgesloten is, dan zal de winst nog grooter blijken te zijn. Het Muntfonds blijft intusschen in het stelsel der Belgische Staatsfinancien een belangwekkende functie vervullen.

AANTEKENINGEN.

Het afbetalingsstelsel in de Vereenigde Staten.

De ervaring, die men hier te lande met het financieren van afbetalingszaken heeft opgedaan, is verre van rooskleurig. Weliswaar dateert de ontwikkeling van dit stelsel op eenigszins groote schaal in Nederland nog eerst van de laatste jaren, maar intusschen hebben de ongunstige resultaten — vele kleine maatschappijen zijn na enkele jaren van bestaan reeds geliquideerd of hebben groote verliezen geleden, terwijl de grootste Nederlandsche instelling door de beurscrisis zwaar is getroffen — bewezen, dat de methode van financiering, die door de meeste Nederlandsche instellingen zijn en worden gevolgd, niet in staat is om het stelsel in goede banen te leiden. Intusschen heeft de ervaring met het financieren van afbetalingszaken opgedaan, wel geleerd, dat men op dit gebied met zeer groote voorzichtigheid te werk moet gaan en dat, wil ook hier te lande het stelsel met succes worden toegepast, in het algemeen een andere politiek zal moeten worden gevolgd.

Daarentegen zijn er in Engeland en in de Ver. Staten verschillende instellingen, die in het afgelopen jaar, ondanks de crisis, goede resultaten hebben behaald.

In Engeland heeft bijv. de reeds lang bestaande United Dominions Trust Limited¹⁾, waarbij sedert verleden jaar de Bank of England is geïnteresseerd, het afgelopen boekjaar wederom met winst afgesloten, terwijl ook in de Ver. Staten een groot aantal maatschappijen met succes werkzaam is.

Met name in de Vereenigde Staten, waar het afbetalingsstelsel reeds een enormen omvang heeft aangenomen, hebben verschillende schrijvers erop gewezen, dat de gevaren van het stelsel eerst in een depressieperiode ten volle zouden blijken. Het is vanzelfsprekend, dat in tijden van depressie de nadeelen van dit stelsel zich zullen accentueeren en daarom is het wel van belang eens nader in te gaan op een beschouwing, in het Aug.-nummer van „The National City Bank of New-York”, waarin uiteengezet wordt, hoe het afbetalingsstelsel zich in de Vereenigde Staten in de periode na de beurscrisis heeft gehouden en die op grond van de beschikbare gegevens vrij optimistisch gestemd is.

Hoewel de schrijver van dit bericht terecht erkent, dat het nog te vroeg is om precies aan te geven, wat de uiteindelijke resultaten zullen zijn, daar dit voor een groot gedeelte afhangt van den duur van de depressie, schijnt volgens hem de conclusie gerechtvaardigd, dat de nadeelen van het afbetalingsstelsel, die men zoo dikwijls voorspeld heeft en welke te voorschijn zouden treden in een depressie zeer overdreven zijn. De conjunctuur beweegt zich reeds bijna negen maanden in dalende richting en indien het stelsel ernstige gevolgen zou hebben gehad, had zich dat reeds

¹⁾ Zeer uitvoerig is de methode van financieren, die door deze instelling wordt gevolgd, beschreven in „Consumer Credit — Its Place in the Economic System”, een rede, welke de directeur, de heer J. Gibson Jarvie eind 1928 in New-York heeft gehouden.

nu moeten openbaren. Op het oogenblik zijn evenwel de resultaten van de voornaamste financieringsmaatschappijen zeer gunstig.

Met het oog op het algemeen belang van dit vraagstuk, heeft The National City Bank de toestemming van vier van de grootste financieringsmaatschappijen verkregen om de cijfers betreffende haar uitstaande rekeningen, niet-betaalde wissels en teruggenomen goederen te publiceren, welke cijfers men gecombineerd in de onderstaande tabel aantreft:

	30 Juni	
	1930	1929
	in 1000 Dollars.	
Disconto's	528.040	539.575
Niet-betaalde wissels, van 30-60 dagen na den vervaldag	1.616	1.094
Percentage van het totaal	0.31	0.20
Niet-betaalde wissels, meer dan 60 dagen na den vervaldag	985	626
Percentage van het totaal	0.19	0.12
Waarde van de teruggenomen automobielen in het bezit van de afbetalings maatschappij	297	172
Waarde van de teruggenomen automobielen voor handelaren, met de aansprakelijkheid van de handelaren t.o.v. de afbetalingsmaatschappij ..	2.382	1.314
Totale waarde van de teruggenomen automobielen	2.679	1.486

Bij de beoordeeling van deze cijfers moet men in het oog houden, dat zij alleen betrekking hebben op automobielen, terwijl de wissels, die binnen een termijn van 30 dagen niet zijn betaald, niet zijn opgenomen, omdat zij van weinig beteekenis zijn. Bovendien bestond er eenige moeilijkheid bij het samenvoegen van deze cijfers, met het oog op de verschillende boekingsmethoden van de vier instellingen. Maar deze verschillen zijn niet van dien aard, dat zij aan de beteekenis van deze cijfers voor ons doel afbreuk doen. Het feit, dat het bedrag van het uitstaande papier in het afgelopen jaar slechts een geringe vermindering heeft ondergaan, ondanks de groote daling van de verkoopen van nieuwe automobielen, is voor een deel hieraan toe te schrijven, dat één van de vier instellingen, die eerst in 1928 met het financieren was begonnen, haar zaken inmiddels zeer heeft uitgebreid.

Het blijkt dus, dat van het totaal uitstaande bedrag van de vier instellingen slechts \$ 1.616.000 of 0.31 pCt. in een periode van 30—60 dagen na den vervaldag en slechts \$ 985.000 of 0.19 pCt. 60 dagen na den vervaldag niet was betaald. Weliswaar beteekent dit ten opzichte van de percentages van het vorige jaar een aanzienlijke vermeerdering, maar niettemin zijn deze cijfers zeer gunstig.

Eveneens zijn de cijfers van het aantal teruggenomen automobielen verre van alarmeerd. Terwijl de waarde van de teruggenomen automobielen in één jaar tijds bijna verdubbelde, was het bedrag van het vorige jaar zoo gering, dat zelfs met de stijging van dit jaar de cijfers niet als buitensporig kunnen worden beschouwd.

Het is waar, dat eenige van de kleinere financieringsmaatschappijen niet zulke gunstige resultaten hebben bereikt. Indien een instelling slechts lokale zaken doet, is zij in het bijzonder afhankelijk van den toestand in dat gebied. Bovendien zijn de teruggenomen goederen van bepaalde categoriën grooter dan van andere, en dit heeft waarschijnlijk eenige van de kleinere financieringsmaatschappijen en handelaren, die dergelijke goederen op afbetaling financieren getroffen.

Het is jammer, dat de schrijver schijnbaar op dit punt niet over cijfers beschikte, want hoewel de uitkomsten van deze vier maatschappijen ongetwijfeld gunstig zijn, zou een juiste beoordeeling van dit stelsel vergemakkelijkt worden door gegevens over een groot aantal instellingen, die bovendien ook andere goederen dan automobielen financieren. Want een auto heeft in de Ver. Staten meer dan bij ons het karakter van een noodzakelijk gebruiksgoed en daarom

geven de genoemde cijfers, die slechts van de vier grootste maatschappijen afkomstig zijn, waarschijnlijk geen volkomen zuiver beeld van de werkelijke situatie. Inderdaad zijn de door den schrijver genoemde cijfers van de niet-betaalde wissels en teruggenomen automobielen zeer gunstig, maar vergeleken met een jaar geleden, zijn zij in beide gevallen procentueel toch aanzienlijk gestegen. Indien een dergelijke stijging zich ook heeft voorgedaan bij andere maatschappijen, wier positie niet zoo gunstig is als van de genoemde, en/of meer luxe-goederen financieren, dan heeft de depressie zich op dit gebied toch vrij sterk doen gevoelen.

Het voorgaande heeft betrekking op het vraagstuk van het afbetalingscrediet van het standpunt van den verkooper. Het is niet mogelijk, aldus de schrijver, om aan te geven, welken invloed de last om de betalingen te blijven verrichten heeft uitgeoefend op den aankoop van nieuwe goederen. Het is zonder twijfel waar, dat een groot aantal personen, wier inkomen vergeleken met verleden jaar verminderd is, getracht hebben om hun betalingen op automobielen enz. voort te zetten, om niet gedwongen te worden afstand te doen van de goederen en dit heeft bijgevolg een vermindering van de loopende uitgaven in andere richting veroorzaakt.

Het komt ons voor, dat de schrijver over deze zijde van het vraagstuk iets te gemakkelijk heen stapt. Indien werkelijk een consument noodzakelijker behoeften onbevredigd laat, teneinde aan zijn afbetalingsverplichtingen te voldoen, verkrijgt hij dus met zijn inkomen een geringer behoefte-bevrediging. Dit verschijnsel zal zich sterker doen gevoelen, hoe meer de goederen, die op afbetaling verkocht worden het karakter van luxe-goederen aannemen en hoe meer de inkomens van die personen, welke dit stelsel toepassen, verminderen.

Bovendien blijft dan nog het vraagstuk op te lossen, welken invloed een algemeene toepassing van dit stelsel op de verlenging van de depressieperiode heeft. Want een geforceerde afbetaling op goederen, waardoor een bevrediging van behoeften wordt verkregen, welke niet geheel in overeenstemming is met het inkomen, kan bewerken, dat de depressie zich ook doet gevoelen in die bedrijfstakken, die anders niet of slechts zeer weinig worden getroffen.

Het zal ongetwijfeld interessant zijn, om over eenigen tijd, indien tenminste volledige gegevens over het afbetalingsstelsel beschikbaar zijn, na te gaan, in welke mate het afbetalingscrediet door de depressieperiode is beïnvloed. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat in de huidige depressie de financieringsmaatschappijen veel ervaringen zullen opdoen, die aan het stelsel als zoodanig ten goede zullen komen.

v. d. V.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1930 No. 4 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invocartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Het indexcijfer van de groep *textiele goederen* daalde van 169 in Maart tot 167 in April, in hoofdzaak door den lagere prijs van ruwe drills, welks indexcijfer van 184 tot 153 terug ging.

Het indexcijfer van de groep *levensmiddelen* bleef onveranderd 144.

De indexcijfers van de groepen *metalen* en *chemicaliën* daalden beide met een punt tot respectievelijk 137 en 138, eerstgenoemde groep door de lagere prijzen van giet-, plaat- en dakijzer, de tweede groep door de lagere prijzen van hars.

Door de prijsstijging van petroleum kwam het indexcijfer van de groep *diversen* van 151 in Maart op 152 in April.

Het indexcijfer van den geheelen invoer liep terug tot 149 tegen 150 in de vorige maand.

Opmerking is de geringe daling, welke dit indexcijfer

gedurende de laatste 6 maanden vertoont in verhouding tot den scherpen val in dezelfde periode van dat van de export producten.

In het crisis-jaar 1920 was zoowel bij het indexcijfer van den export als bij dat van den import een scherpe in-zinking waar te nemen. Onderstaand staatje geeft daarvan een overzicht.

	Indexc. import	Indexc. export
2de kwartaal 1920	329	237
4de kwartaal 1920	259	166
October 1929	154	121
April 1930	149	95

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten.

Sinds de October-crisis 1929 kwam het indexcijfer van de export producten iedere maand op een lager niveau.

Ook in April valt een teruggang te constateeren, nl. met 3 punten tot 95. Het indexcijfer van de prijzen van tapiocaproducten daalden van 122 in Maart tot 112 in April, dat van witte peper in dezelfde maanden van 171 tot 155. Ook de prijzen van arachides, katjangolie, citronellaolie, damar, djarakpitten, kapokpitten, koehuiden, rubber en tin waren lager, slechts de indexcijfers van de prijzen van cacao, copra, kapok en maïs waren gestegen.

Het algemeen indexcijfer van den in- en uitvoer te zamen daalde met één punt tot 138.

Dit algemeen indexcijfer heeft geen andere beteekenis dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metaalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	125	149
1929.	172	149	142	142	163	155	123	148
April 1929.	172	148	142	140	166	155	124	148
Mei ..	172	148	142	145	164	156	127	150
Juni ..	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli ..	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus ..	172	148	142	142	163	155	124	148
September ..	172	149	141	142	163	155	123	148
October ..	172	150	140	141	161	154	121	147
November ..	171	148	141	141	160	154	120	146
December ..	170	147	139	140	160	153	111	144
Januari 1930.	170	147	139	140	159	153	105	143
Februari ..	170	145	139	139	159	152	100	141
Maart ..	169	144	138	139	151	150	98	139
April ..	167	144	137	138	152	149	95	138

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
Mei 1929 ..	161	145	153	151
Juni ..	160	146	153	151
Juli ..	158	145	152	149
Augustus ..	160	144	152	150
September ..	160	144	152	150
October ..	161	143	152	150
November ..	162	144	153	151
December ..	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari ..	166	145	155	154
Maart ..	161	145	153	153
April ..	156	145	150	151
Mei ..	162	144	151	153

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Kleinhandelsprijzen. De serie kleinhandelsprijzen omvat de prijzen van 40 verbruiksartikelen, verdeeld in een serie inheemsche en een serie uitheemsche artikelen.

Het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen liep in Mei met 6 punten op tot 162, hetgeen in hoofdzaak veroorzaakt werd door de hogere prijzen van petroleum, kippenieren en aardappelen.

Het indexcijfer van de uitheemsche artikelen daalde met één punt tot 144, terwijl dat van den geheelen kleinhandel, in- en uitheemsche te zamen 153 bedroeg tegen 151 in April.

Pasarprijzen. De tabel voor de pasarprijzen omvat de gemiddelde prijzen van een reeks voedingsmiddelen van de inheemsche bevolking afkomstig van 119 pasars op Java en Madoera.

Waren de prijzen van padi in Maart jl. nog wat hooger dan in dezelfde maand van het vorige jaar, door het afkomen van den nieuwen oogst daalden de prijzen in April jl. tot ongeveer hetzelfde peil als in April 1929. Ook de prijzen van beras, maïs, cassave, gaplek en bataten gaven een teruggang te zien. Vooral gaplek was aanmerkelijk gedaald, nl. van f 3.65 per picol in Maart jl. tot f 3.09 in April.

De prijzen van de andere producten in deze tabel waren in April ongeveer even hoog als in de voorafgaande maand.

BOEKAANKONDIGING.

J.. de Keuster. La concurrence entre les trois grands ports nord-européens: Hambourg, Rotterdam, Anvers. (Anvers, Groll's éditions). Prijs Frs. 60.

In dit boek wordt de groei en beteekenis der haventrits, Hamburg, Rotterdam en Antwerpen aan de hand van overvloedige gegevens en gedetailleerd cijfermateriaal belicht. Ook dit werk getuigt van toegewijde studie der problemen, waarvoor elk dezer havens zich in den hardnekkigen strijd om de suprematie bij voortdurend ziet geplaatst. Zulks neemt intusschen niet weg, dat de voortreffelijke studie van de hand van Dr. J. P. Backx, die verleden jaar het licht zag en welke de heer de Keuster bij herhaling heeft geraadpleegd, op wetenschappelijker leest is geschoeid en dieper doordringt in de materie dan het thans verschenen boekwerk, waarin de schrijver zich, behoudens enkele beknoppte inleidende beschouwingen goeddeels bepaalt tot het vermelden van cijfermateriaal en gegevens die hoe belangwekkend ook op zich zelf, er nochtans toe geleid hebben, dat een eigen visie op de behandelde stof in de veelheid van statistieken e.d. verloren is gegaan.

Duidelijk blijkt dit uit de slechts 3½ pagina's beslaande conclusies van den schrijver, waarin deze geen nieuwe gezichtspunten opent en de objectiviteit, die over het geheel in acht werd genomen, even uit het oog verliest, wanneer hij ten aanzien van Rotterdam zonder meer stelt, dat afgezien van een gebrek aan „communications ferroviaires faciles” — een lacune welke bestaan niemand zal ontkennen — il lui manque un outillage adéquat pour la manipulation des marchandises diverses.” Hiermede wordt een onverdiende blaam geworpen op de voortreffelijke outillage der particuliere laad- en losbedrijven, die ook voor een vlugge behandeling van stukgoederen in ieder opzicht is berekend. Dat het aantal en vooral de hoedanigheid van het door de Gemeente zelve geëxploiteerde kraanmateriaal ontoereikend is, stempelt Rotterdam allerminst, zooals schrijver stelt, tot een op het gebied der stukgoedbehandeling onvoldoende geoutilleerde haven.

Overigens bevat het werk tal van actueele cijfers en bijzonderheden en de verschijning daarvan moet dan ook worden toegejuicht al ware het alleen maar als een tastbaar bewijs van de stijgende belangstelling, waarin de studie der havenproblemen zich verheugt.

Rotterdam, Augustus 1930.

C. V.

MAANDCIJFERS.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.

(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Table with columns for years 1929 and 1930, and months Nov., Dec., Jan., Febr., Maart, April, Mei, Juni, Januari/Juni. Major sections include: Arbeidsmarkt, Indexcijfer der Werkloosheid, Arbeidsbemiddeling, Arbeidslooien, Voortbrenging en verbruik, Handel en Verkeer, Prijzen, kosten van levensonderhoud, Financiewezen, and Aantal uitgesproken Faillissementen.

§ Voorloopige cijfers. 1) 40 distr.- en 3 andere arb.beurzen en, voor zoover bekend, de correspondents. der arb.bemiddeling. 2) Zowel door Nederl. als buitendi. schepen. 3) Kolenslik inbegrepen. Ook zijn inbegrepen de eigen consumptie der mijnen en de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohlen“]. 4) Saldo invoer plus eigen productie. 5) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangemessen mag worden, dat deze suiker binnenkort de consumenten bereikt. 6) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens

uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 7) Op den laatste van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. 8) Te A'dam en te R'dam. 9) A'dam, R'dam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, IJmuiden en overige havens. 10) Zonder voorschot aan den Staat en schatkiptromessen rechtstreeks; 3e weekbalans v. d. maand. 11) Nominaal bedrag voor Januari 26,4; Februari 5,4; Juni 2,9; Jan./Juni '30 34,7; Jan./Juni '29 18,4. 12) Opgeven zijn vervallen. 13) Nieuwe reeks, begonnen Juli 1929. 14) Juni '29. 15) April/Juni '29. 16) 2e kwartaal '29. 17) Januari/Mei. 18) Maart '29. 19) Juli '30.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 19 Augustus 1930.

De graanmarkt heeft deze week weder een zeer onrustig karakter gehad als gevolg van wisselende weersomstandigheden op het gehele Noordelijk halfrond. In West-Europa was gedurende het grootste gedeelte der week het weder nog zeer veranderlijk en dikwijls kwamen in verschillende landen weder dagen voor met hevigen regenval, die zeer ongunstig was voor het nog te velde staande graan. In Frankrijk, waar de verwachte tarwe-opbrengst reeds een zeer slecht figuur maakt tegenover de hoeveelheid van het vorige jaar, werd het binnenhalen van den oogst bij voortdurend door den regen belemmerd en er wordt dan ook ernstig over de kwaliteit geklaagd. In Duitsland schijnt tenslotte de tarwe niet zoo heel erg te hebben geleden, want in de afgelopen week is in verschillende gedeelten van Duitsland het weder goed geweest. Ook blijkt althans een gedeelte der Deutsche rogge wel van bevredigende kwaliteit te zijn. Over de hoeveelheden valt echter nog steeds weinig te zeggen. Hoe groot de oogst in Duitsland is, zal, omdat die in de verschillende gedeelten van het land zoo sterk uiteenloopt, eerst met eenige vertraging bekend worden. In Engeland had blijkbaar het slechte weder nog niet veel schade aangericht, doch naar beter werd werd ook daar ten eerste verlangd. Uit Amerika kwamen telkens weer berichten van schade aan de zomertarwe wegens de hitte en droogte van de tweede helft van Juli en het begin van Augustus en ook uit Canada werd nu en dan in dien geest gerapporteerd. De verschillende weerberichten hadden de strekking de prijzen te doen stijgen. Dat prijsstijging uitbleef was echter het gevolg van de zeer ruime opbrengst van de wintertarwe der Vereenigde Staten, den blijkbaar goed gelukten Russischen oogst, waarvan ook deze week weder flinke hoeveelheden naar West-Europa en met name naar de Middellandsche Zee werden verkocht, dringender aanbod uit Argentinië, waar men blijkbaar wenschte te profiteeren van het hoogere Noord-Amerikaansche prijspeil en de per saldo toch eigenlijk lang niet ongunstige berichten uit Canada. Daarbij was de vraag in Europa gewoonlijk niet groot en in Engeland was de omvang der zaken kleiner dan in de voorafgaande week. Dat in Duitsland de omvang van den oogst niet laag wordt geraamd, blijkt wel uit het feit, dat het voorgeschreven minimum aan inlandsche tarwe, dat de Deutsche molens moeten gebruiken, voor de periode van 15 Augustus tot 15 September vastgesteld is op 60 pCt. Daarbij blijven de oogstvooruitzichten op het Zuidelijk halfrond zeer goed en bovenal blijft altijd de zeer groote voorraad tarwe, die in Canada en de Vereenigde Staten van vroeger aanwezig is, de markt drukken. Op 14 Augustus was in Noord-Amerika de tarwemarkt wat vaster en op den 15den vond een verdere prijsverhoging plaats, voornamelijk als gevolg van nieuwe onrustbarende berichten over den maïsoogst en nieuwe klachten over de geringe opbrengst van zomertarwe in het Noord-Westen der Vereenigde Staten. Ook was toen de vraag in Europa wat beter, doch dit prijsherstel is slechts van zeer korten duur geweest, vooral toen ook voor maïs tengevolge van regen en koel weder de prijzen daalden. Het ziet er naar uit, alsof de korte periode van hoogere tanweprijzen, welke in Amerika tengevolge van het slechte weder voor den maïsoogst en de ongunstige Europeesche weersomstandigheden ontstond, weder tot de geschiedenis behoort. In Argentinië heeft men zich dien tijd ten nutte kunnen maken om vrij wat tarwe af te zetten. Verschepingen van tarwe uit Argentinië waren echter ook deze week weder klein. Zeer flauw was tarwe in Noord- en Zuid-Amerika tenslotte op 18 Augustus, te Winnipeg en in Argentinië is nu de prijsstijging, die sedert het begin der maand tot stand gekomen was, geheel en te Chicago bijna

geheel verloren gegaan. In vergelijking met 11 Augustus sloten Chicago op den 18den 6½ à 7½, Winnipeg 8¾ tot 9½ cent per 60 lbs. en de Argentijnsche termijnmarkten circa 40 centavos per 100 KG. lager.

Van rogge valt de kwaliteit in Duitsland, althans gedeeltelijk, blijkbaar mee, want reeds zijn in Nederland verschillende partijen nieuwe Deutsche rogge gearriveerd van bevredigende kwaliteit. Daarvoor bestond bij het in Nederland heerschende slechte weder, waarvan de Nederlandsche roggeoogst tenvolle de nadeelen ondervond, goede belangstelling en ook Russische rogge werd hier vrij geregeld verkocht. Het ruime aanbod van Donaugogge ontmoette echter weinig kooplust, terwijl uit Noord-Amerika nog geen zaken weer tot stand kwamen. Betrouwbare gegevens omtrent den juisten omvang van den Duitschen roggeoogst zijn nog niet beschikbaar, doch waarschijnlijk is de hoeveelheid weder zeer ruim. Veel zal er echter voor de toekomstige ontwikkeling van de zaken in Deutsche rogge van afhangen, of een groot gedeelte van den Duitschen oogst sterk van het weder geleden heeft.

Maïs is in het begin dezer week zeer vast geweest, als gevolg van de lage raming van den maïsoogst der Vereenigde Staten, welke reeds met zich bracht, dat eenige ladingen maïs uit Zuid-Afrika naar Noord-Amerika werden verkocht. Op 11 Augustus ging de prijsstijging aan de termijnmarkt te Chicago weder voort en ook Argentinië was voor maïs buitengewoon vast. Tot zeer hooge prijzen werden dientengevolge naar Engeland en naar het vasteland zaken in Platamais gedaan, terwijl de Donau zich geheel als verkooper had teruggetrokken wegens droogte in Roemenië, als gevolg waarvan de ramingen voor de Roemeensche maïsoopbrengst sterk werden verminderd. Reeds zeer spoedig na 11 Augustus echter verminderde in Noord-Amerika de vaste stemming voor maïs, hetgeen in Argentinië tot een aanmerkelijke prijsdaling leidde en in Europa het vertrouwen in den maïsprijs deed verminderen. In Nederland bepaalde de vraag zich al spoedig bijna geheel tot aangekomen of binnen enkele dagen verwachte partijen, waarvan het aanbod niet groot was en daarvoor werden dan ook bij voortdurend hooge prijzen betaald. Zeer groote verscheppingen uit Argentinië hebben verder tot de flauwe stemming voor maïs bijgedragen en dat op 15 Augustus maïs te Chicago weder vaster was, had in Europa zeer weinig uitwerking. Ook bleek in Roemenië weder regen te zijn gevallen, hetgeen echter nog niet tot een hervatting der zaken in Roemeensche maïs heeft geleid. Ook Zuid-Afrika is lang niet meer zoo sterk met maïs aan de markt als korten tijd het geval was. De prijzen, welke voor Zuid-Afrikaansche maïs worden gevraagd, bevinden zich nu op vrijwel hetzelfde niveau als voor Platamais. Door deze prijsstijging worden zaken in Zuid-Afrikaansche maïs sterk belemmerd. Tot de landen van het vasteland, die in de afgelopen dagen groote hoeveelheden maïs kochten, behoorde ook Duitsland. Naar Hamburg werden vrij groote zaken gedaan, doch een groot gedeelte dier maïs had Denemarken als eindbestemming. Nu de eerste indruk van de lage raming van den Noord-Amerikaanschen maïsoogst vervaagd is en in Noord-Amerika algemeen regen gevallen is, die wel vrij wat verbetering zal brengen, is men zich weder meer bewust geworden van de groote prijsverschillen tusschen gerst en maïs. Maïs is bij voortdurend zooveel duurder dan gerst, dat hierdoor de afzet voor maïs wordt bemoeilijkt. Vooral wegens de geringe Europeesche vraag en ook in verband met de flauwe Noord-Amerikaansche markt, is op 18 Augustus een sterke prijsverlaging voor maïs ingetreden aan de Argentijnsche termijnmarkten. Sedert 11 Augustus zijn de prijzen daar nu 40 à 50 centavos per 100 KG. gedaald, terwijl te Chicago de verlaging 4 à 5½ dollarcent per 56 lbs. bedroeg. De prijs staat daar nu nog ongeveer 5½ à 7 cent hooger dan bij het begin der maand.

In gerst vonden ook deze week weder bij voortdurend

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Aug. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	10/16 Aug. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	52.099	838.759	1.133.041	—	35.782	80.708	874.541	1.213.749
Rogge	5.866	276.785	141.424	550	25.200	400	301.985	141.824
Boekweit	452	11.216	14.158	76	1.588	190	12.804	14.348
Maïs	30.512	637.048	460.457	4.623	109.427	117.100	746.475	577.557
Gerst	8.299	290.449	270.494	912	22.163	3.137	312.612	273.631
Haver	1.031	123.534	133.133	—	2.812	2.746	126.346	135.879
Lijnzaad	3.044	57.618	104.649	6.696	175.509	219.167	233.127	323.816
Lijnkoek	3.122	99.615	151.736	—	—	250	99.615	151.986
Tarwemeel	3.485	79.318	55.737	2.175	25.634	18.470	104.952	74.207
Andere meelsoorten	666	12.110	11.612	137	612	—	12.722	11.612

. Op Java kon de V.I.S.P. op bescheiden basis voortgaan met verkoopen tot de oude limites, waardoor de totale verkoopen uit oogst 1930 thans circa 420.000 tons bedragen. De verschepingen gedurende de maand Juli bedroegen totaal 137.700 tons tegen 290.000 tons in 1929, en in Mei/Juli 381.000 tons tegen 607.000 tons. Deze onbevredigende cijfers zijn te wijten aan het feit, dat geen afschepingen naar Westersche destinaties plaats vonden, terwijl belangrijk minder naar Britsch-Indië en China verscheept werd. Het rendement van 152 fabrieken per 1 Augustus bedroeg ¼ pCt. minder dan verleden jaar.

Hier te lande werd al evenmin eenig teeken van activiteit aan den dag gelegd. De Amsterdamsche termijnmarkt was over het algemeen prijshoudend en de slotnoteringen luiden als volgt: Aug. f 8¼; Dec. f 8½; Mrt. f 9 en Mei f 9¼. De omzet bedroeg 4550 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 13 Augustus 1930.

Het voornaamste feit gedurende de afgelopen week in de Amerikaansche katoenmarkt, was de publicatie van het eerste Bureau-Rapport op jl. Vrijdag, dat de conditie van den oogst en de waarschijnlijke productie aangaf. Gedurende vele dagen hieraan voorafgaande waren de markten aan weerszijden van de Atlantic aan schommelingen onderhevig met een neiging tot iets hogere prijzen. Het Bureau-Rapport gaf een conditie aan van 62,2 pCt., de opbrengst 155.3 pond per acre en een oogstschatting van 14.362.000 balen; deze voorspelling was beter dan men algemeen verwacht had en leidde tot een geringe daling in waarden ongeveer evenredig met ½d. per pond in beide markten. Deze daling bracht de prijs van Zaterdag voor Mid-American terug tot het niveau van den dag van onze laatste publicatie en sedert dien tijd zijn prijzen verder gedaald. Gisteren sloot New-York 19 tot 23 punten lager en Liverpool opent vanmorgen 6 tot 10 punten lager. Egyptische katoenprijzen hebben zich tusschen nauwe grenzen bewogen en noteerde F.G.F. Sakel in Liverpool 12.05 d.

Loco-verkoopen waren de vorige week iets beter dan in de afgelopen week en het totaal bedroeg 19.270 balen. Van deze waren 7030 balen Amerikaansche, 5310 Brazil en Peru, 3030 balen Egyptische en Soedan en 2970 Oost-Indische en diversen.

In de positie van de Amerikaansche garenmarkt is slechts weinig verandering gekomen. Het Bureau-Rapport heeft slechts weinig invloed op prijzen gehad en sedert dien tijd

ook in verband met de flauwere stemming van het ruwe materiaal voelt men over het algemeen niet veel voor zaken, zoodat er slechts weinig, zoowel in 'twist als weft omgaat. Over het algemeen wordt er dan ook slechts weinig gekocht, hoewel er geruchten gaan, dat er een bescheiden vraag bestond naar garens voor het verre Oosten, alsook naar getwijfde garens voor Indië. Ook in Egyptische garens gaan slechts bescheiden hoeveelheden om, hoewel men een iets betere vraag voor fijne enkele garens rapporteert. Ook worden er enkele hoeveelheden getwijfde garens genoemd, terwijl er eveneens zaken gedaan zijn in Poplin getwijfde garens en harde getwiste garens voor het weven met kunstzijden inslag. Wanneer men alles echter in aanmerking neemt is er nog veel voor verbetering vatbaar.

In de doekmarkt is weinig verbetering gekomen en er is geen aanzienlijke opleving in de vraag van overzeesche markten. Wat de positie in de binnenlandsche markt aangaat, nemen zoowel koopers als verkoopers thans de zoo noodige vacantie. Prijzen zijn iets flauwer in sympathie met ruwe katoen en in enkele gevallen, zijn er flinke posten geplaatst. Over het algemeen gaat er dan ook slechts weinig om en de algemeene toestand is niet veel verbeterd.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 5 Aug. 12 Aug.

6 Aug. 13 Aug. T.T. op Br.-Indië 1/5¼ 1/5¼
F.G.F. Sakellaridis 12,15 11,95 T.T. op Hongkong 1/3¼ 1/3¼
G.F. No. 1 Oomra 3,10 3,05 T.T. op Shanghai 1/6¼ 1/6¼

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

Table with 4 columns: Category, 1 Aug. '30 tot 8 Aug. '30, and two columns for Overeenkomstige periode (1928/29 and 1927/28). Rows include Gulf-Havens, Atlant. Havens, and various other regions.

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

Table with 4 columns: Category, 8 Aug. '30, and two columns for Overeenkomstig tijdstip (1929 and 1928). Rows include Amerik. havens, Binnenland, New York, New Orleans, and Liverpool.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹)

Large table with multiple columns listing commodity prices for Tin, Katoen, Wol, Rubber, Suiker, Koffie, Thee, and Indexcijfer. Columns include price per unit, percentage change, and index values.

¹) De huidige officiële noteringwijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 7/15 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. ²) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928). ³) Jaar- en maandgem. afger. op ½ pence. ⁴) 1 Aug. ⁵) 8 Aug. ⁶) 15 Aug. ⁷) 7 Aug. ⁸) 14 Aug.

KOFFIE.

Het artikel bleef ook in de afgelopen week zeer kalm gestemd. De wisselkoers in Brazilië liep nog verder ongeveer 4 pCt. terug en naar aanleiding daarvan zakten de kosten vrachtaanbiedingen van Santos nog 1/6 a 2/6, die van Victoria nog 1/6 a 1/9, en die van Rio nog 1/- a 1/6 per cwt. in, zonder dat hierdoor zaken van eenige beteekenis werden uitgelokt. De wisselkoers, die in de laatste jaren gestabiliseerd was geweest op een fractie onder 6 pence per Milreis, staat nu reeds onder 5 pence, zoodat de daling thans al ongeveer 17 pCt. bedraagt. Dat zij niet tot staan is gekomen, doch integendeel in de laatste dagen nog verder voortgang heeft gemaakt, kan niet anders worden opgevat dan als bewijs, dat de verschillende pogingen tot verbetering van den financiële toestand van Brazilië (waarover telkens geruchten waren opgedoken) tot nu toe zonder gevolg zijn gebleven.

Volgens dezer dagen ontvangen telegrafisch bericht bedroeg de voorraad in de binnenlandsche pakhuizen en in de spoorwegstations van Sao Paulo en Minas Geraes op 31 Juli 20.520.000 balen tegen 21.210.000 balen op 30 Juni, hetgeen een vermindering beteekent van 690.000 balen. Daar in de maand Juli uit de binnenlandsche pakhuizen naar Santos zijn doorgezonden 1.020.000 balen zouden dus in die maand slechts 330.000 balen vanuit de plantages in de binnenlandsche pakhuizen zijn afgeleverd. Wanneer men nu weet, dat in Juli 1929—2.328.000 balen en in Juli 1928—1.057.000 balen uit de plantages werden verzonden, dan wordt het begrijpelijk, dat het cijfer van 330.000 balen voor Juli van dit jaar alom met wantrouwen wordt beschouwd, en dit te meer, omdat de loopende oogst, dat is de oogst, die op 1 Juli begonnen is, in elk geval grooter wordt verwacht dan de vóórlaatste, dat is die, welke op 1 Juli 1928 is aangevangen. Reeds in de vorige maand was een merkwaardige kennisgeving van het Verdedigings-Instituut in Brazilië ontvangen. Er werd toen n.l. bekend gemaakt, dat de voorraad in de binnenlandsche pakhuizen van den Staat Rio in Juni met 877.000 balen was afgenomen, hoewel volgens de officieele statistiek uit die pakhuizen naar de afscheephaven van Rio in die maand slechts 228.000 balen waren verzonden. Waar de resteerende 649.000 balen gebleven waren werd niet gemeld, en al komt het bij de enorme voorraden, die in het Braziliaansche binnenland worden bewaard, er op een miljoen balen meer of minder feitelijk niet aan, zoo zijn dergelijke publicaties uit den aard niet zeer geschikt om het door vroegere ondervindingen toch reeds beperkt vertrouwen in de mededeelingen van het Verdedigings-Instituut te vergroten.

Aan de loco-markt bleef de afzet nog steeds onbevredigend; de officieele notering van Superior Santos bleef onveranderd 37 ct. per 1/2 K.G. en die van Robusta 30 ct.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteringen sedert verleden week 3/4 a 1/2 ct. terug. Dinsdag 19 dezer des voormiddags waren zij als volgt: Augustus 24 1/4 ct., September 21 1/4 ct., December 19 3/8 ct., Maart 18 1/2 ct., Mei 18 1/4 ct., September 18 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 47/6 a 49/6 per cwt., en die van dito Prime ongeveer 50/60 a 52/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 29/9 a 31/-.

Nederlandsch-Indië liep voor Palembang Robusta weder 1 ct. en voor de andere ongewasschen Sumatra Robusta soorten 1/2 a 3/4 ct. per 1/2 K.G. terug. Gewasschen Robusta f.a.q. daalde 1/2 ct. Op het oogenblik zijn de prijzen in de eerste hand als volgt:

Palembang Robusta, Augustus verscheping, 16 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, Augustus verscheping, 17 1/4 ct.; Mandhéling Robusta, Augustus verscheping, 18 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Augustus verscheping, 26 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
18 Aug.	\$ 6,29	\$ 5,91	\$ 5,70	\$ 5,73
11 "	" 6,61	" 5,98	" 5,81	" 5,75
4 "	" 6,45	" 5,83	" 5,63	" 5,56
28 Juli	" 6,45	" 5,92	" 5,82	" 5,74

Rotterdam, 19 Augustus 1930.

THEE.

Na de vacantedagen opende de theemarkt te Londen den vorigen Maandag in een gedrukte stemming, welke de heele week aanhield.

De thans aangeboden Britsch-Indische soorten uit den nieuwen oogst vielen op kwaliteit tegen, zoodat de vorige

prijzen niet gehandhaafd konden blijven.

Ceylon-theeën waren practisch onveranderd, terwijl Java- en Sumatra-soorten prijshoudend waren tot prijzen van 9 d., met uitzondering der ordinaire soorten.

In Calcutta hadden op 4 en 11 dezer veilingen plaats, waarvan de laatste van iets betere stemming blijk gaf. De Noordelijk-Britsch-Indische oogst wordt gerapporteerd 129 miljoen lbs. te bedragen per ulto. Juli, hetgeen geheel 15 miljoen Engelsche ponden lager is dan verleden jaar.

Volgens publicaties van de Vereeniging voor de Theecultuur in Nederlandsch-Indië bedroeg de uitvoer van de voornaamste productielanden der wereld, uitgezonderd China gedurende Januari—Mei 116 miljoen KG. tegen 114 miljoen KG. in 1929. Hierbij valt op te merken, dat de uitvoeren sindsdien van verschillende productielanden belangrijk zijn verminderd.

De thee-uitvoer van Java gedurende Juli was volgens bericht uit dezelfde bron met 4.568.000 KG. niet minder dan één miljoen KG. lager dan een jaar geleden of wel ca. 20 pCt.

Ceylon voerde in Juni 24.7 miljoen lbs. uit tegen 26.1 miljoen lbs. in Juni 1929. Van belang zijn voorts de cijfers van de Tea Brokers' Association te Londen. De Londensche aanvoeren bedroegen over Juli 33.3 miljoen lbs. tegen 28.2 miljoen in Juni; en 38.6 miljoen lbs. in Juli 1929. De afleveringen bedroegen in Juli 41.2 miljoen lbs. tegen 34.2 miljoen in Juni; en 40.3 in Juli 1929. Tenslotte bedroegen de Londensche voorraden volgens deze opgave per ulto. Juli 201 tegen 209 miljoen lbs. in Juni en 182.8 miljoen lbs. in Juli 1929. Hierbij valt te bedenken, dat de voorraden gedurende Juli zijn afgenomen met 7 3/4 miljoen lbs., terwijl zij gedurende dezelfde periode van verleden jaar slechts 1 3/4 miljoen lbs. afnamen.

Amsterdam, 18 Augustus 1930.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. De afgelopen week was zeer rustig, de vraag naar scheepsruimte was niet merkbaar grooter, terwijl de vrachten onveranderd zijn.

Van *Montreal* werden partijen geboekt naar Rotterdam voor verscheping in Augustus tegen \$ 0.09 1/2, terwijl een boot van middelmatige grootte per Augustus, met de optie Quebec of Sorel, bevracht werd op dezelfde condities.

La Plata. Deze markt vormde het glanspunt van de week, de vraag was zeer goed, in het bijzonder naar prompte booten. De vrachten voor booten van middelmatige grootte per Augustus toonen een vooruitgang van 4/-. Tot 21/- is betaald van de Bovenrivier naar U.K./Continent. Ook voor latere verscheping trad een verbetering in. Voor middelmatige booten met 20 October cancelling werd 18/6 betaald van de Bovenrivier naar U.K./Continent.

Salpeter van Chili. De betere toon op andere markten droeg er niet toe bij om trampbooten aan te trekken en alhoewel hoeverers thans 21/- in uitzicht stelden voor September/October, basis Bordeaux/Hamburg range met de gebruikelijke opties, bestaat er geen kans daarvoor booten van andere richting aan te trekken. Wat anders is het, wanneer het booten betreft, die naar de Westkust bestemd zijn.

Wat lijnruimte betreft is het ons aangenaam te kunnen rapporteeren, dat de onlangs door reeders aangenomen houding tegen de lage vrachten, er toe geleid heeft, dat thans verschillende partijen voor Augustus en September, te samen ca. 8500 ton, geboekt zijn tegen het betere cijfer van 17/6 naar de gebruikelijke havens U.K./Continent. Voor maandelijksche partijen van 500 ton over de maand October/Maart werd 20/- betaald naar Liverpool.

Middellandsche Zee. Sinds ons laatste rapport is deze markt iets verbeterd. Scheepsruimte per Augustus is tamelijk schaarsch en voor verscheping in deze maand werd dan ook 3 tot 6 d. meer betaald.

Kolen van U.K. De vrachten naar de meeste bestemmingen zijn iets gemakkelijker, terwijl naar Zuid-Amerikaansche bestemmingen een vrij groote daling is getreden.

Afgesloten werd: van Zuidwales naar: Dieppe 3/-, Lisabon 6/6, Oran 7/-, Marseille 8/3, Genua 6/3, Port-Said 7/-, Alexandrië 7/3, Monte Video 11/-, Rosario 12/3, Ibi-que 13/6 en Peru (3 havens) 17/-; en van de Oostkust naar: Stockholm 4/-, Stettin 3/3, Rotterdam 3/4 1/2, Bordeaux 5/-.

M. E. VREEDE — ROTTERDAM

ACCOUNTANT — LID V.N.A.
MATHENESSERLAAN 291. TELEF. 30840

Accountancy, Boekhouding, Belastingzaken